

Bruselj, 3. december 2018
(OR. en)

15102/18

Medinstitucionalna zadeva:
2018/0224(COD)

RECH 517
COMPET 841
IND 384
MI 926
EDUC 455
TELECOM 448
ENER 419
ENV 844
REGIO 142
AGRI 608
TRANS 607
SAN 445
CADREFIN 396
CODEC 2197
IA 406

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	14501/1/18 RECH 499 COMPET 799 IND 359 MI 863 EDUC 436 TELECOM 421 ENER 393 ENV 786 REGIO 129 AGRI 569 TRANS 563 SAN 413 CADREFIN 370 CODEC 2060 IA 386 REV 1
Št. dok. Kom.:	9865/18 RECH 272 COMPET 421 IND 153 MI 436 EDUC 245 TELECOM 170 ENER 224 ENV 413 REGIO 38 AGRI 271 TRANS 248 SAN 181 CADREFIN 79 CODEC 998 IA 189 + ADD 1-6
Zadeva:	Sveženj Obzorje Evropa: okvirni program za raziskave in inovacije 2021–2027 – Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter o določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov – <i>delni splošni pristop</i>

1. V prilogi vam pošiljamo besedilo delnega splošnega pristopa o zadevnem predlogu, kot ga je Svet za konkurenčnost sprejel na seji 30. novembra 2018.
Madžarska ni mogla podpreti delnega splošnega pristopa.

2. Kar zadeva strukturo Programa, kot je opredeljena v členu 4, se je Svet dogovoril o naslednjem pojasnilu: sestave programskega odbora so navedene v Prilogi II k posebnemu programu. V okviru sklopov in/ali z drugimi sestavami programskega odbora in/ali z odbori, ustanovljenimi z drugimi akti, se lahko organizirajo ad hoc srečanja o horizontalnih in/ali medsektorskih vprašanjih, kot je vesolje.
3. Ko bo razprava o še nerešenih elementih uredbe o programu Obzorje Evropa končana, bo dodana naslednja uvodna izjava: *Brez poseganja v splošna pogajanja o večletnem finančnem okviru bo program Obzorje Evropa k ciljem v zvezi z vesoljem prispeval na ravni izdatkov, ki je vsaj sorazmerna z ravno iz predhodnega okvirnega programa Obzorje 2020, ustanovljenega z Uredbo (EU) št. 1291/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.*
4. Izjava Madžarske o širitvi sodelovanja v okviru programa Obzorje Evropa, izjava Italije o izvrševanju proračuna, izjava Malte o raziskavah izvornih celic človeških zarodkov ter izjava Slovaške, Hrvaške, Češke, Madžarske in Litve o modelu prejemkov v okviru programa Obzorje Evropa, ki ga je predlagala Komisija, ki so v dodatku k temu dokumentu, se vključijo v zapisnik Sveta.
5. Ker je program Obzorje Evropa povezan z večletnim finančnim okvirom, so vse določbe s proračunskimi posledicami navedene v oglatih oklepajih (niso del delnega splošnega pristopa). V oklepajih so tudi sinergije, povezane s financiranjem iz različnih skladov. Več določb iz različnih členov ali prilog¹ je zato izključenih iz delnega splošnega pristopa.
6. Enako velja za cilje in splošne smernice dejavnosti Evropskega obrambnega sklada² in določbe v zvezi s tretjimi državami, pridruženimi programu Obzorje Evropa³, ki so horizontalne narave in odvisne od napredka v okviru drugih dosjejev.
7. Tudi določbe v zvezi z Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo (EIT) v Prilogi 1a so navedene v oklepajih, ker so odvisne od nadaljnjih pogajanj na tehnični ravni.

¹ Členi 8, 9, 11, 18 in 23 ter Priloga IV.

² Člen 5.

³ Členi 12, 18 in 19.

**PREDLOG UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA O VZPOSTAVITVI
OKVIRNEGA PROGRAMA ZA RAZISKAVE IN INOVACIJE OBZORJE EVROPA TER
O DOLOČITVI PRAVIL ZA SODELOVANJE IN RAZŠIRJANJE NJEGOVIH
REZULTATOV**

NASLOV I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. S to uredbo se vzpostavlja okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa (v nadaljnjem besedilu: Program) in določajo pravila za sodelovanje in razširjanje pri posrednih ukrepih v okviru Programa.
2. Uredba določa cilje Programa, proračun za obdobje 2021–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takšnega financiranja.
3. Program se bo izvajal:
 - (a) s posebnim programom, vzpostavljenim s Sklepom .../.../EU⁴;
 - (aa) s finančnim prispevkom za EIT, ustanovljenim z Uredbo (ES) št. 294/2008;
 - (b) s posebnim programom o raziskavah na področju obrambe, vzpostavljenim z Uredbo .../.../EU Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropskega obrambnega sklada.

4

4. Če ni izrecno določeno drugače, se izrazi „Obzorje Evropa“, „Program“ in „posebni program“ v tej Uredbi nanašajo na vsebino, ki je relevantna samo za posebni program iz odstavka 3(a).

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „raziskovalna infrastruktura“ pomeni zmogljivosti, ki raziskovalnim skupnostim zagotavljajo vire in storitve za opravljanje raziskav in spodbujanje inovacij na njihovih področjih. Ta opredelitev vključuje z njimi povezane človeške vire ter zajema večjo opremo ali sklope instrumentov, vire v zvezi z znanjem, kot so zbirke, arhivi ali infrastruktura znanstvenih podatkov, računalniške sisteme in komunikacijska omrežja ter vso drugo infrastrukturo edinstvene narave, ki je odprta za zunanje uporabnike in bistvena za doseganje odličnosti pri raziskavah in inovacijah. Po potrebi se lahko uporablja zunaj področja raziskav, na primer za izobraževanje ali javne storitve, in je lahko „na enem mestu“, „virtualna“ ali „razpršena“;
- (2) „strategija pametne specializacije“ ima enak pomen kot strategija pametne specializacije iz Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ in izpolnjuje omogočitvene pogoje iz Uredbe (EU) XX [uredba o skupnih določbah];

⁵ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006.

- (3) „evropsko partnerstvo“ pomeni pobudo, oblikovano ob zgodnjem sodelovanju držav članic in/ali pridruženih držav, s katero se Unija ter zasebni in/ali javni partnerji (kot so industrija, raziskovalne organizacije, organi, ki opravljajo javne storitve na lokalni, regionalni, nacionalni ali mednarodni ravni, ali organizacije civilne družbe, vključno s fundacijami) zavežejo, da bodo skupaj podprli razvoj in izvajanje programa raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, vključno s tistimi, ki so povezane s trgov in uvajanjem regulative ali politike;
- (4) „odprt dostop“ pomeni prakso zagotavljanja brezplačnega spletnega dostopa do izsledkov raziskav, ki izhajajo iz ukrepov, financiranih v okviru Programa, končnemu uporabniku, v skladu s členoma 10 in 35(3) te uredbe;
- (4a) „odprta znanost“ pomeni nov pristop k znanstvenemu procesu, ki temelji na sodelovanju in novih načinih širjenja znanja z uporabo digitalnih tehnologij in novih orodij za sodelovanje;
- (5) „naloga“ pomeni portfelj ukrepov v različnih disciplinah in sektorjih, katerih namen je
- doseganje merljivega cilja v danem časovnem okviru, ki ga ne bi bilo mogoče doseči s posameznimi ukrepi,
 - ki imajo prek znanosti in tehnologije vpliv na družbo in
 - so relevantni za širok spekter evropskih državljanov;
- (6) „predkomercialno naročanje“ pomeni naročanje raziskovalnih in razvojnih storitev, ki vključujejo delitev tveganja in koristi pod tržnimi pogoji, ter naročanje konkurenčnega razvoja v fazah, v katerih sta raziskovanje in razvoj naročenih storitev jasno ločena od uvajanja tržnih količin končnih izdelkov;
- (7) „javno naročanje inovativnih rešitev“ pomeni naročanje, kjer javni organi naročniki nastopajo kot stranka za uvajanje inovativnega blaga ali storitev, ki še niso na voljo v serijski tržni obliki, na trg, in lahko vključuje tudi preskušanje skladnosti;
- (8) „pravice do dostopa“ pomenijo pravice uporabe rezultatov ali obstoječega znanja;

- (9) „obstoječe znanje“ pomeni podatke, znanje ali informacije kakršne koli oblike ali vrste, tako materialne kot nematerialne, vključno z vsemi pravicami, kot so pravice intelektualne lastnine, ki jih posedujejo upravičenci še pred pristopom k ukrepu in ki jih upravičenci pisno opredelijo kot potrebne za izvajanje ukrepa ali izkoriščanje njegovih rezultatov;
- (10) „razširjanje“ pomeni javno razkritje rezultatov z ustreznimi sredstvi (razen zaradi zaščite ali izkoriščanja rezultatov), vključno z znanstvenimi objavami v kakršnem koli mediju;
- (11) „izkoriščanje“ pomeni uporabo rezultatov v nadaljnjih raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih, ki niso zajete v zadevnem ukrepu, ali za razvijanje, ustvarjanje, izdelovanje in trženje izdelka ali postopka, ali za ustvarjanje in zagotavljanje storitve, ali za dejavnosti standardizacije;
- (12) „pošteni in razumni pogoji“ pomenijo ustrezne pogoje, vključno z morebitnimi finančnimi pogoji in pogoji za brezplačnost, ki upoštevajo specifične okoliščine zahteve za dostop, denimo dejansko ali potencialno vrednost rezultatov ali obstoječega znanja, do katerih se zahteva dostop, in/ali obseg, trajanje ali druge značilnosti predvidenega izkoriščanja;
- (13) „organ financiranja“ pomeni organ ali organizacijo, razen Komisije, kakor je določen v točki (c) člena 62(1) finančne uredbe in mu je Komisija zaupala naloge v zvezi z izvajanjem proračuna v okviru Programa;
- (14) „mednarodna evropska raziskovalna organizacija“ pomeni mednarodno organizacijo, v kateri večino članov sestavljajo države članice ali pridružene države, njen glavni cilj pa je spodbujanje znanstvenega in tehnološkega sodelovanja v Evropi;
- (15) „pravni subjekt“ pomeni katero koli fizično ali pravno osebo, ustanovljeno in priznano kot tako v skladu z nacionalnim pravom, pravom Unije ali mednarodnim pravom, ki ima pravno osebnost ter lahko v svojem imenu uveljavlja pravice in ima obveznosti, ali subjekt, ki nima statusa pravne osebe v skladu s členom 197(2)(c) finančne uredbe;

- (16) „nepridobitni pravni subjekt“ pomeni pravni subjekt, ki je po svoji pravni obliki nepridobitne narave ali ima pravno ali statutarno obveznost, da dobička ne deli svojim delničarjem ali posameznim članom;
- (16a) „MSP“ pomeni mikro-, malo in srednje podjetje, kot je opredeljeno v Priporočilu Komisije 2003/361/ES⁶;
- (17) „malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ pomeni subjekt z do 499 zaposlenimi, ki ni MSP;
- (17a) „zagonsko podjetje“ pomeni začasno organizacijo v zgodnji fazi življenjskega cikla podjetja, ki je ustvarjalec inovacij in je namenjeno iskanju ponovljivega poslovnega modela z možnostjo rasti;
- (18) „rezultati“ pomenijo materialne ali nematerialne učinke ukrepa, kot so podatki, tehnično znanje ali informacije ne glede na obliko in naravo in ne glede na to, ali jih je mogoče zaščititi, ter pravice, ki so povezane z njimi, vključno s pravicami intelektualne lastnine;
- (18a) „izsledki raziskav“ pomenijo rezultate, do katerih se lahko zagotovi spletni dostop v obliki znanstvenih publikacij, podatkov ali drugih prirejenih izidov in postopkov, kot so programska oprema, algoritmi, protokoli in elektronske beležnice;
- (19) „pečat odličnosti“ pomeni certificirano oznako, ki kaže, da je predlog, predložen na razpis za zbiranje predlogov, presegel vse mejne vrednosti ocenjevanja, določene v programu dela, vendar ga ni bi bilo mogoče financirati zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev, ki so na voljo za ta razpis v delovnem programu;
- (20) „program dela“ pomeni dokument, ki ga je sprejela Komisija za izvajanje posebnega programa⁷ v skladu z njegovim členom 12, ali enakovredni dokument po vsebini in strukturi, ki ga je sprejel organ financiranja;

⁶

⁷ UL

- (21) „vračljiv predujem“ pomeni del kombiniranega financiranja iz programa Obzorje Evropa ali EIC, ki ustreza posojilu na podlagi naslova X finančne uredbe, vendar ga neposredno dodeli Unija na nepridobitni osnovi za kritje stroškov dejavnosti, ki ustrezajo ukrepu na področju inovacij, in ga mora upravičenec vrniti Uniji v skladu s pogoji, določenimi v pogodbi;
- (22) „pogodba“ pomeni sporazum, ki ga Komisija ali organ financiranja sklene s pravnim subjektom, ki izvaja ukrep na področju inovacij in tržne uporabe, in je podprt s kombiniranim financiranjem iz programa Obzorje Evropa ali EIC;
- (23) „tajni podatek“ pomeni tajni podatek EU, opredeljen v členu 3 Sklepa Komisije (EU, Euratom) 2015/444, ter tajni podatek držav članic, tajni podatek tretjih držav, s katerimi je Unija sklenila sporazum o varnosti, in tajni podatek mednarodne organizacije, s katero je Unija sklenila sporazum o varnosti;
- (24) „operacija mešanega financiranja“ pomeni ukrepe, ki se podpirajo iz proračuna EU, med drugim v okviru mehanizmov mešanega financiranja iz člena 2(6) finančne uredbe, ki združujejo nepovratne oblike podpore in/ali finančne instrumente iz proračuna EU s povratnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij, pa tudi iz komercialnih finančnih institucij in od vlagateljev;
- (25) „kombinirano financiranje iz programa Obzorje Evropa ali EIC“ pomeni eno samo finančno podporo za inovacijo in ukrep tržne uporabe, ki je sestavljena iz posebne kombinacije nepovratnih sredstev ali vračljivega predujma z naložbo v lastniški kapital;
- (27) „javno naročanje“ pomeni javno naročanje, kot je opredeljeno v členu 2(49) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 [finančne uredbe];
- (28) „subjekt, povezan z upravičencem“ pomeni vsak pravni subjekt, kot je opredeljen v členu 187(1) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 [finančne uredbe];

- (30) „inovacijski ekosistem“ pomeni ekosistem, ki na ravni EU združuje akterje ali subjekte, katerih funkcionalni cilj je omogočanje tehnološkega razvoja in inovacij. Sem spadajo razmerja med materialnimi viri (kot so finančna sredstva, oprema in prostori), institucionalnimi subjekti (kot so visokošolske institucije in podporne službe, raziskovalne in tehnološke organizacije, podjetja, vlagatelji tveganega kapitala in finančni posredniki) ter nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi subjekti, ki so organi odločanja in organi financiranja;
- (31) „država članica z manj razvitim področjem raziskav in inovacij“ pomeni državo članico, ki je upravičena, da pod delom 4 „Širitev sodelovanja in izmenjava odličnosti“, vloži predlog v vlogi koordinatorja.

Člen 3

Cilji Programa

1. Splošni cilj Programa je zagotavljanje znanstvenega, tehnološkega, gospodarskega in družbenega učinka naložb Unije v raziskave in inovacije z namenom krepitev znanstvene in tehnološke baze Unije ter spodbujanje njene konkurenčnosti v vseh državah članicah, tudi v industriji, uresničevanje strateških prednostnih nalog Unije, prispevek k obravnavi svetovnih izzivov, vključno s cilji trajnostnega razvoja na podlagi načel Agende 2030 in Pariškega sporazuma, ter okrepitev evropskega raziskovalnega prostora. Program zato čim bolj povečuje dodano vrednost Unije, tako da se osredotoči na cilje in dejavnosti, ki jih države članice same ne morejo učinkovito uresničiti, temveč se učinkovito uresničujejo s sodelovanjem.
2. Specifični cilji Programa so:
 - (a) spodbujanje znanstvene odličnosti, podpora ustvarjanju in razširjanju visokokakovostnega novega temeljnega in uporabnega znanja, podpora raziskovalcem pri pridobivanju kompetenc, usposabljanju in mobilnosti, pritegnitev talentov na vseh ravneh in prispevek k pritegnitvi celotnega bazena talentov Unije k sodelovanju v ukrepih, podprtih v okviru tega programa;

- (b) ustvarjanje znanja, krepitev vpliva raziskav in inovacij pri razvoju, podpori in izvajanju politik Unije ter podpora uvajanju inovativnih rešitev v industriji, zlasti v MSP, in družbi za obravnavanje svetovnih izzivov, med drugim ciljev trajnostnega razvoja;
- (c) spodbujanje vseh oblik inovacij, lajšanje tehnološkega razvoja, predstavljanja in prenosa znanja ter krepitev uvajanja inovativnih rešitev;
- (d) optimizacija rezultatov Programa za okrepitev evropskega raziskovalnega prostora, spodbujanje na odličnosti temelječe udeležbe vseh držav članic v programu Obzorje Evropa in lajšanje povezovanja na področju evropskih raziskav in inovacij.

Člen 4

Struktura Programa

1. Program je sestavljen iz naslednjih delov, ki prispevajo k splošnim in specifičnim ciljem iz člena 3:
 - (1) steber I „Odlična znanost“, ki ga sestavljajo naslednje komponente:
 - (a) Evropski raziskovalni svet (ERC);
 - (b) ukrepi Marie Skłodowska-Curie (MSCA);
 - (c) raziskovalna infrastruktura;
 - (2) steber II „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“, ki ga sestavljajo naslednje komponente, pri čemer se upošteva, da imajo družbene vede in humanistika pomembno vlogo v vseh sklopih:
 - (a) sklop „Zdravje“;
 - (b) sklop „Kultura in vključujoča družba“;

- (c) sklop „Civilna varnost za družbo“;
 - (d) sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“;
 - (e) sklop „Podnebje in energija“;
 - (ee) sklop „Mobilnost“;
 - (f) sklop „Biogospodarstvo, hrana, naravni viri in okolje“;
 - (g) nejedrski neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča (JRC);
- (3) steber III „Inovativna Evropa“, ki ga sestavljajo naslednje komponente:
- (a) Evropski svet za inovacije (EIC);
 - (b) evropski inovacijski ekosistemi;
 - (c) Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT), ustanovljen z Uredbo (ES) št. 294/2008.
- (4) del „Širitev sodelovanja in krepitev evropskega raziskovalnega prostora“, ki ga sestavljata naslednji komponenti:
- (a) širitev sodelovanja in izmenjava odličnosti;
 - (b) reforma in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij.

2. Splošne smernice za dejavnosti so določene v Prilogi I.

Člen 5

Dejavnosti z obrambnimi aplikacijami

1. Dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa iz člena 1(3)(b) in so določene v Uredbi ... o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada, so usmerjene izključno v obrambne aplikacije, njihov cilj pa je določen v odstavku 3 tega člena.
2. Ta uredba se ne uporablja za posebni program iz člena 1(3)(b) z izjemo tega člena, člena 1 in člena 9(1).
3. Kar zadeva posebni program iz člena 1(3)(b), ima Program naslednje cilje in splošne smernice dejavnosti:
 - [(a) dejavnosti, s katerimi se spodbuja svetovna konkurenčnost, učinkovitost in inovacijska zmogljivost tehnološke in industrijske baze evropske obrambe;
 - (b) dejavnosti, s katerimi se v vsaki fazi industrijskega življenjskega cikla spodbuja boljše izkoriščanje industrijskega potenciala inovacij, raziskav in tehnološkega razvoja za obrambne aplikacije, s čimer se prispeva k strateški avtonomnosti Unije.]

Člen 6

Izvajanje in oblike financiranja EU

1. Ta program se izvaja z neposrednim upravljanjem v skladu s finančno uredbo ali v posrednem upravljanju z organi financiranja iz člena 62(1)(c) finančne uredbe.
2. V okviru Programa se lahko odobri financiranje posrednih ukrepov v kateri koli obliki, določeni v finančni uredbi, zlasti z nepovratnimi sredstvi kot glavno obliko podpore v okviru Programa. Odobri se lahko tudi financiranje z nagradami, javnimi naročili in finančnimi instrumenti v operacijah mešanega financiranja ter podporo za lastniški kapital v okviru Pospeševalca EIC.

3. Za posredne ukrepe se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje rezultatov iz te uredbe.
4. Glavne vrste ukrepov, ki se bodo uporabljali po Programu, so navedene in opredeljene v Prilogi II. Vse oblike financiranja se uporabljajo prožno za vse cilje Programa, njihova uporaba pa se določa na podlagi potreb in značilnosti posameznih ciljev.
5. Program podpira tudi neposredne ukrepe, ki jih izvaja Skupno raziskovalno središče. Kadar ti ukrepi prispevajo k pobudam na podlagi člena 185 ali člena 187 PDEU, se ta prispevek ne šteje kot del finančnega prispevka, dodeljenega tem pobudam.
6. Izvajanje posebnega programa⁸ in EIT⁹
 - (a) se olajša s preglednim in strateškim večletnim načrtovanjem dejavnosti raziskav in inovacij, kot je določeno v posebnem programu, zlasti za steber „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“, v katerem tesno sodelujejo države članice, pri čemer se upoštevajo mnenja deležnikov in – če je ustrezno – državljanov o prednostnih nalogah ter o primernih vrstah ukrepov in oblik izvajanja, ki naj se uporabljajo;
 - (b) odraža mednarodno sodelovanje z razširitvijo povezav na področju raziskav in inovacij po celotni Uniji in širše ter odprto znanost, enake možnosti in prispevek družbenih znanosti in humanistike kot prečna načela;
 - (c) zagotavlja skladnost z drugimi ustreznimi programi Unije in povečuje sinergije z nacionalnimi in regionalnimi programi financiranja in prednostnimi nalogami ter tako krepi evropski raziskovalni prostor.
7. Dejavnosti programa Obzorje Evropa se izvajajo predvsem prek odprtih in konkurenčnih razpisov za zbiranje predlogov, tudi v okviru nalog in evropskih partnerstev.

⁸ [dok. 9870/18]
⁹

8. Dejavnosti na področju raziskav in inovacij, ki se izvajajo v okviru posebnega programa iz člena 1(3)(a) in EIT, so osredotočene izključno na uporabo v civilne namene.
9. S Programom se učinkovito spodbujajo enake možnosti za vse ter vključevanje vidika spolov in razsežnosti spolov v vsebino raziskav in inovacij. Pozornost se nameni spodbujanju uravnotežene zastopanosti spolov – glede na stanje na zadevnem področju raziskav in inovacij – v ocenjevalnih odborih in telesih, kot so skupine strokovnjakov.

Člen 7

Naloge

1. Naloge se načrtujejo v okviru stebra „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“, vendar imajo lahko koristi tudi od ukrepov, izvedenih v okviru drugih delov Programa. Naloge temeljijo na izzivih, ki so relevantni za številne evropske državljane, in omogočajo konkurenčne rešitve, ki imajo vseevropsko dodano vrednost in učinek.
2. Naloge se opredelijo in izvajajo v skladu s posebnim programom, pri čemer se zagotovi aktivna in zgodnja udeležba držav članic. Ocenjevanje predlogov v okviru nalog se opravi v skladu s členom 26.
3. Naloge:
 - (a) imajo jasno vsebino s področja raziskav in inovacij, imajo dodano vrednost EU in prispevajo k uresničevanju prednostnih nalog Unije in ciljev programa Obzorje Evropa, določenih v členu 3;
 - (b) so ambiciozne in navdihujoče ter imajo širok znanstveni, tehnološki, družbeni in/ali gospodarski in/ali strateški pomen in učinek;
 - (c) navajajo jasno usmeritev ter so osredotočene, merljive, časovno omejene in imajo jasen proračunski okvir;

- (d) so izbrane na pregleden način in osredotočene na ambiciozne, vendar realistične cilje ter raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti;
 - (e) spodbujajo dejavnosti med disciplinami (vključno z družbenimi vedami in humanistiko) ter omogočajo aktivno udeležbo deležnikov iz javnega in zasebnega sektorja, vključno z državljani in končnimi uporabniki, ter zajemajo dejavnosti z različnih ravni tehnološke pripravljenosti, vključno z nižjimi ravni tehnološke pripravljenosti;
 - (f) so odprte za več pristopov in rešitev od spodaj navzgor, upoštevajo človekove in družbene potrebe in koristi ter priznavajo pomen različnih prispevkov za doseg te nalog.
4. Komisija spremlja in ocenjuje vsako nalogo v skladu s Prilogo V te uredbe, vključno z napredkom pri uresničevanju kratko-, srednje- in dolgoročnih ciljev, ki zajemajo izvajanje, spremljanje in postopno prenehanje izvajanja nalog. Pregled prvih nalog, vzpostavljenih v okviru programa Obzorje Evropa, bo opravljen najpozneje leta 2023 in preden se sprejme kakršna koli odločitev o oblikovanju novih nalog ali o nadaljevanju, prenehanju ali preusmeritvi trenutnih nalog.

Člen 8

Evropska partnerstva

1. Deli programa Obzorje Evropa se lahko izvajajo prek evropskih partnerstev. Sodelovanje Unije v evropskih partnerstvih je lahko v kateri koli od naslednjih oblik:
- (a) sodelovanje v partnerstvih, ustanovljenih na podlagi memorandumov o soglasju in/ali pogodbenih dogovorov med Komisijo in partnerji iz člena 2(3), v katerih so navedeni cilji partnerstva, z njim povezane zaveze vseh vpletenih strani glede finančnih prispevkov partnerjev ali njihovih prispevkov v naravi, ključni kazalniki uspešnosti in vpliva, rezultati, ki jih je treba doseči, in načini poročanja. Vključujejo opredelitev dopolnilnih dejavnosti raziskav in inovacij, ki jih izvajajo partnerji in ki se izvajajo v okviru Programa (skupaj načrtovana evropska partnerstva);

- (b) udeležba in finančni prispevek za program raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, ob določitvi ciljev, ključnih kazalnikov uspešnosti in učinka ter rezultatov, ki jih je treba doseči, na podlagi zaveze partnerjev za finančne prispevke in/ali prispevke v naravi ter združitve njihovih ustreznih dejavnosti z uporabo ukrepa sofinanciranja Programa (sofinancirana evropska partnerstva); [finančni prispevki, ki izhajajo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, so dopuščeni in se obravnavajo kot nacionalni prispevek.]
- (c) udeležba v programih raziskav in inovacij ter finančni prispevek za te programe, ki jih izvaja več držav članic v skladu s členom 185 PDEU ali organov, ustanovljenih na podlagi člena 187 PDEU, kot so skupna podjetja, skupnosti znanja in inovacij EIT v skladu z uredbo o EIT (institucionalizirana evropska partnerstva). Taka partnerstva se izvedejo le, če drugi deli programa Obzorje Evropa, vključno z drugimi oblikami evropskih partnerstev, ne bi dosegli ciljev ali ne bi imeli potrebnega pričakovanega učinka in če so upravičena zaradi dolgoročne perspektive in visoke stopnje povezanosti. Partnerstva v skladu s členom 185 PDEU ali na podlagi člena 187 PDEU vzpostavijo centralno upravljanje vseh finančnih prispevkov, razen v ustrezno utemeljenih primerih, pri čemer se upošteva načelo, da se prispevek iz ene sodelujoče države ne bo uporabil za podporo upravičencu iz druge sodelujoče države, razen če se vse sodelujoče države dogovorijo drugače. Pravila za takšna partnerstva med drugim določajo cilje, ključne kazalnike uspešnosti in učinka ter rezultate, ki jih je treba doseči, pa tudi s tem povezane zaveze partnerjev za finančne prispevke in/ali prispevke v naravi. [Finančni prispevki, ki izhajajo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, so dopuščeni in se obravnavajo kot nacionalni prispevek.]

2. Evropska partnerstva:

- (a) se vzpostavijo za obravnavanje evropskih ali globalnih izzivov samo v primerih, ko bodo učinkoviteje dosegla cilje programa Obzorje Evropa kot Unija sama. Tem delom se nameni ustrezen delež proračuna programa Obzorje Evropa. Večina proračuna v okviru stebra II se dodeli ukrepom zunaj evropskih partnerstev;

- (b) izhajajo iz načel dodane vrednosti Unije, preglednosti, odprtosti, vpliva v Evropi in za Evropo, zadostnega učinka finančnega vzvoda, dolgoročne finančne zaveze vseh udeležених strani, prožnosti pri izvajanju, skladnosti, usklajenosti in komplementarnosti s pobudami Unije, lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi in po potrebi mednarodnimi pobudami ali drugimi partnerstvi in nalogami;
- (c) imajo jasen pristop življenjskega cikla, so časovno omejena in vključujejo pogoje za postopno odpravljanje financiranja iz Programa.

Določbe in merila za njihov izbor, izvajanje, spremljanje, ocenjevanje in postopno ukinjanje so določena v Prilogi III.

Člen 9

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje okvirnega programa za obdobje 2021–2027 so sestavljena iz zneska [94 100 000 000 EUR v sedanjih cenah] za posebni program iz člena 1(3)(a) in za Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) ter [13 000 000 000 EUR v sedanjih cenah] za posebni program iz člena 1(3)(b).
2. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 za posebni program iz člena 1(3)(a) in za EIT je:
 - (a) [25 800 000 000 EUR] za steber I „Odprta znanost“ za obdobje 2021–2027, od tega:
 - (1) [16 600 000 000 EUR] za Evropski raziskovalni svet;
 - (2) [6 800 000 000 EUR] za ukrepe Marie Skłodowska-Curie;
 - (3) [2 400 000 000 EUR] za raziskovalno infrastrukturo;

- (b) [52 700 000 000 EUR] za steber II „Globalni izzivi in industrijska konkurenčnost“ za obdobje 2021–2027, od tega:
- (1) [7 700 000 000 EUR] za sklop „Zdravje“;
 - (2) [2 800 000 000 EUR] za sklop „Vključujoča in varna družba“;
 - (3) [15 000 000 000 EUR] za sklop „Digitalno področje in industrija“;
 - (4) [15 000 000 000 EUR] za sklop „Energija in mobilnost“;
 - (5) [10 000 000 000 EUR] za sklop „Hrana in naravni viri“;
 - (6) [2 200 000 000 EUR] za nejedrske neposredne ukrepe Skupnega raziskovalnega središča (JRC);
- (c) [13 500 000 000 EUR] za steber III „Odprte inovacije“ za obdobje 2021–2027, od tega:
- (1) [10 500 000 000 EUR] za Evropski svet za inovacije, vključno z največ [500 000 000 EUR] za evropske inovacijske ekosisteme;
 - (2) [3 000 000 000 EUR] za Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT);
- (d) [2 100 000 000 EUR] za del „Krepitev evropskega raziskovalnega prostora“ za obdobje 2021–2027, od tega:
- (1) [1 700 000 000 EUR] za „Izmenjavo odličnosti“;
 - (2) [400 000 000 EUR] za „Reformo in širitev evropskega sistema raziskav in inovacij“.

3. [Komisija lahko v odziv na nepredvidene razmere ali nove dogodke in potrebe v okviru letnega proračunskega postopka odstopa od zneskov iz odstavka 2 za največ [10 %]. Tako odstopanje ni dovoljeno pri zneskih iz odstavka 2(b)(6) tega člena in skupnem znesku za del „Krepitev evropskega raziskovalnega prostora“ iz odstavka 2 tega člena.]
4. Znesek iz odstavka 1 za posebni program iz člena 1(3)(a) in za EIT lahko krije tudi stroške za pripravo, spremljanje, nadzor, revizijo, ocenjevanje ter druge dejavnosti in izdatke, ki so potrebni za upravljanje in izvajanje Programa, vključno z vsemi upravnimi stroški in ocenjevanjem doseganja ciljev. Poleg tega lahko krije tudi izdatke za študije, srečanja strokovnjakov, dejavnosti obveščanja in komuniciranja, če so povezane s cilji Programa, ter stroške, povezane z omrežji informacijske tehnologije, ki so namenjena predvsem obdelavi in izmenjavi informacij, vključno z institucionalnimi orodji informacijske tehnologije ter drugo tehnično in upravno pomočjo, ki je potrebna v povezavi z upravljanjem Programa.
5. Da bi omogočili upravljanje ukrepov, ki ne bodo zaključeni do 31. decembra 2027, se lahko v proračun po letu 2027 po potrebi knjižijo odobritve za kritje stroškov iz odstavka 4.
6. Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kakor eno proračunsko leto, se lahko razčlenijo v letne obroke več let.
7. Brez poseganja v finančno uredbo so odhodki za ukrepe na podlagi projektov, vključenih v prvi program dela, upravičeni od 1. januarja 2021.

8. [Viri, dodeljeni državam članicam v okviru deljenega upravljanja, ki jih je mogoče prenesti v skladu s členom 21 Uredbe (EU) XX [...uredba o skupnih določbah], se lahko na njihovo zahtevo prenesejo na Program. Komisija te vire izvršuje neposredno v skladu s točko (a) člena 62(1) finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega člena. Ti viri uporabijo v korist zadevne države članice, razen če zadevni upravni organ te države članice odloči drugače].
9. Program Obzorje Evropa je zasnovan tako, da ga je mogoče izvajati v sinergiji z drugimi programi financiranja Unije, hkrati pa si prizadeva za čim večjo poenostavitev. Neizčrpen seznam sinergij z drugimi programi financiranja Unije je vključen v Prilogo IV.

Člen 10

Odprta znanost

1. V skladu s členom 35(3) te uredbe se zagotovi odprt dostop do znanstvenih publikacij, ki izhajajo iz raziskav, financiranih v okviru Programa, ter odprt dostop do raziskovalnih podatkov, vključno s tistimi, ki so podlaga za znanstvene publikacije. Slednji je skladen tudi z načelom „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“. Spodbuja se odprt dostop do drugih izsledkov raziskav, vključno v korist MSP.
2. Odgovorno upravljanje raziskovalnih podatkov se zagotovi v skladu z načeli FAIR (podatke je možno najti, dostopnost, interoperabilnost in možnost ponovne uporabe). Pozornost se nameni tudi dolgoročni hrambi podatkov.
3. Promovirajo in spodbujajo se prakse odprte znanosti, ki vključujejo in presegajo odprt dostop do izsledkov raziskav, in odgovorno upravljanje raziskovalnih podatkov.

Člen 11

Dodatno financiranje

Ukrepi, ki jim je bilo podeljeno potrdilo o pečatu odličnosti ali ki izpolnjujejo naslednje kumulativne primerjalne pogoje:

- (a) so bili ocenjeni v razpisu za zbiranje predlogov v okviru Programa;
- (b) izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti tega razpisa za zbiranje predlogov;
- (c) ne smejo biti financirani v okviru tega razpisa za zbiranje predlogov izključno zaradi proračunskih omejitev;

[lahko prejemajo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada, Evropskega socialnega sklada+ ali Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v skladu z odstavkom 5 člena [67] Uredbe (EU) XX [uredba o skupnih določbah] in členom [8] Uredbe (EU) XX [o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike], če so takšni ukrepi skladni s cilji zadevnega programa. Uporabljajo se pravila sklada, iz katerega se zagotavlja podpora.]

Člen 12

Tretje države, pridružene Programu¹⁰

- [1. Program je odprt za pridružitve naslednjih tretjih držav:
 - (a) držav Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), v skladu s pogoji iz Sporazuma EGP;

¹⁰ [Ta člen je del pogajalskega okvira o večletnem finančnem okviru in bo zato spremenjen na podlagi horizontalne usmeritve. Razume se, da bi morala biti pridružitve držav članic EFTA skladna s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in zadevnimi državami.]

- (b) držav pristopnic, držav kandidatk in potencialnih kandidatk v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za udeležbo teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, in v skladu s posebnimi pogoji iz sporazumov med Unijo in temi državami;
- (c) držav, za katere velja evropska sosedska politika, v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za udeležbo teh držav v programih Unije, določenimi v njihovih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, in v skladu s posebnimi pogoji iz sporazumov med Unijo in temi državami;
- (d) tretjih držav in ozemelj, ki izpolnjujejo vsa naslednja merila:
 - i. dobre zmogljivosti na področju znanosti, tehnologije in inovacij;
 - ii. zavezanost na pravilih temelječemu gospodarstvu s prostim trgov, vključno s pošteno in pravično obravnavo pravic intelektualne lastnine, ob podpori demokratičnih institucij;
 - iii. dejavno spodbujanje politik za izboljšanje gospodarske in družbene blaginje državljanov.

Pridružitev vsake od tretjih držav iz točke (d) Programu je v skladu s pogoji iz posebnega sporazuma, ki velja za sodelovanje tretje države v katerem koli programu Unije, če sporazum:

- zagotavlja uravnoteženo porazdelitev glede prispevkov in koristi tretjih držav, ki sodelujejo v programih Unije;
- določa pogoje za sodelovanje v programih, vključno z izračunom finančnih prispevkov k posameznim programom in njihovim upravnim stroškom. Ti prispevki so namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe;

- ne prenaša pooblastil za odločanje o programu na tretjo državo;
 - Uniji podeljuje pravice za zagotavljanje dobrega finančnega poslovanja in zaščito njenih finančnih interesov.
2. Obseg pridružitve katere koli tretje države Programu upošteva cilj pospeševanja gospodarske rasti v Uniji prek inovacij. V skladu s tem se lahko deli Programa izključijo iz sporazuma o pridružitvi za določeno državo, razen članic EGP, držav pristopnic, držav kandidat in potencialnih kandidat.
 3. V sporazumu o pridružitvi je, kjer je primerno, določeno sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v Uniji v enakovrednih programih pridruženih držav v skladu s pogoji teh programov.
 4. Pogoji, ki določajo stopnjo finančnega prispevka, zagotavljajo samodejen popravek večjega neravnovesja v primerjavi z zneskom, ki ga subjekti s sedežem v pridruženi državi prejmejo prek sodelovanja v Programu, pri tem pa se upoštevajo stroški upravljanja, izvrševanja in delovanja Programa.]

NASLOV II

PRAVILA ZA SODELOVANJE IN RAZŠIRJANJE REZULTATOV

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 13

Organi financiranja in neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča

1. Organi financiranja lahko odstopajo od pravil iz tega naslova, razen od členov 14, 15 in 16, v upravičenih primerih in samo, če je to določeno v temeljnem aktu o ustanovitvi organa financiranja ali o prenosu nalog izvajanja proračuna nanje ali, za organe financiranja iz člena 62(1)(c)(ii), (iii) ali (v) finančne uredbe, če je to predvideno v sporazumu o prispevku in to zahtevajo njihove posebne operativne potrebe ali narava ukrepov.
2. Pravila iz tega naslova se ne uporabljajo za neposredne ukrepe, ki jih izvede Skupno raziskovalno središče.

Člen 14

Upravičeni ukrepi

1. Brez poseganja v odstavek 2 tega člena so do financiranja upravičeni le ukrepi za izvajanje ciljev iz člena 3.

Naslednja področja raziskovanja se ne financirajo:

- (a) dejavnosti s ciljem kloniranja človeka za reproduktivne namene;
- (b) dejavnosti za namene spreminjanja genske dediščine človeka, s katerimi bi takšne spremembe lahko postale dedne¹¹;
- (c) dejavnosti za namene ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja matičnih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.

2. Raziskave človeških matičnih celic odraslih in zarodkov se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevnih vključenih držav članic. Finančna sredstva se ne dodelijo ne znotraj ne zunaj EU za raziskovalne dejavnosti, ki so prepovedane v vseh državah članicah. Dejavnosti se ne dodelijo finančna sredstva v državi članici, v kateri je taka dejavnost prepovedana.

Člen 15

Etika¹²

1. Ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, upoštevajo etična načela ter ustrezno nacionalno zakonodajo, zakonodajo Unije in mednarodno zakonodajo, vključno z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, skupaj z njenimi dopolnilnimi protokoli.

Posebna pozornost se nameni načelu sorazmernosti, pravici do zasebnosti, pravici do varstva osebnih podatkov, pravici do telesne in duševne celovitosti, pravici do nediskriminacije, potrebi po zagotavljanju visoke ravni varovanja zdravja ljudi in varstvu okolja.

¹¹ Financirajo se lahko raziskave v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na spolnih žlezah.

¹² Komisija bo po dokončnem sprejetju zakonodajnega akta dala izjavo o raziskavi izvornih celic človeških zarodkov, tako kot za program H2020 (Izjava 2013 / C 373/02).

2. Subjekti, ki sodelujejo v ukrepu, zagotovijo:
 - (a) etično samooceno z navedbo in opisom vseh predvidljivih in etičnih vprašanj, povezanih s ciljem, izvajanjem in verjetnim vplivom dejavnosti, ki se bodo financirale, vključno s potrditvijo skladnosti teh dejavnosti z odstavkom 1, in opis, kako bo to zagotovljeno;
 - (b) potrditev, da bodo dejavnosti v skladu z Evropskim kodeksom ravnanja za raziskovalno integriteto, ki ga je objavila Zveza evropskih akademij, in da se ne bodo izvajale dejavnosti, ki so bile izključene iz financiranja;
 - (c) v primeru dejavnosti, ki se izvajajo zunaj Unije, potrditev, da bi bile enake dejavnosti dovoljene v državi članici, ter
 - (d) za dejavnosti, ki uporabljajo matične celice človeških zarodkov, kakor je ustrezno, podrobnosti o izdaji dovoljenj in nadzornih ukrepih, ki jih morajo izvesti pristojni organi zadevnih držav članic, ter podatki o etičnih odobritvah, ki jih je treba pridobiti pred začetkom zadevne dejavnosti.
3. Predlogi se sistematično pregledajo, da se ugotovijo dejavnosti, pri katerih nastajajo zapletena ali resna etična vprašanja, in se predložijo v etično presojo. To presojo opravi Komisija, če presoja ni prenesena na organ financiranja. Za ukrepe, ki vključujejo uporabo človeških matičnih celic ali človeških zarodkov, je etična presoja obvezna. Etični pregledi in ocene se izvajajo ob podpori strokovnjakov za etiko. Komisija in organi financiranja zagotovijo čim večjo preglednost postopkov v zvezi z etiko.
4. Subjekti, ki sodelujejo pri ukrepu, pred začetkom zadevnih dejavnosti pridobijo vsa dovoljenja ali druge obvezne dokumente od ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko ali drugih organov, kot so organi za varstvo podatkov. Ti dokumenti se hranijo v dosjeju in se na zahtevo predložijo Komisiji ali organu financiranja.

5. Če je primerno, etične presoje izvaja Komisija ali organ financiranja. Etične presoje za resna ali zapletena etična vprašanja opravlja Komisija, če jih ni prenesla na organ financiranja.

Etični presoje se izvedejo ob podpori strokovnjakov za etiko.

6. Ukrepi, ki ne izpolnjujejo etičnih zahtev iz odstavkov od 1 do 4, se lahko zavrnejo ali kadar koli prekinejo.

Člen 16

Varnost

1. Ukrepi, ki se izvajajo v okviru Programa, morajo biti v skladu z veljavnimi varnostnimi pravili, zlasti tistimi glede zaščite tajnih podatkov pred nepooblaščenim razkritjem, ter upoštevati ustrezno nacionalno zakonodajo in zakonodajo Unije. Če se raziskava izvaja zunaj Unije in/ali v njej nastajajo tajni podatki, se poleg skladnosti s temi zahtevami sklene sporazum o varnosti med Unijo in tretjo državo, v kateri se raziskava izvaja.
2. Predlogi po potrebi obsegajo samooceno varnosti, v kateri so ugotovljena vsa varnostna vprašanja in je navedeno, kako se bodo ta vprašanja reševala, da se upošteva ustrezna nacionalna zakonodaja in zakonodaja Unije.
3. Po potrebi Komisija ali organ financiranja opravi varnostni pregled za predloge, ob katerih se zastavljajo vprašanja glede varnosti.
4. Po potrebi morajo biti ukrepi usklajeni s Sklepom Komisije (EU, Euratom) 2015/444 in njegovimi izvedbenimi pravili.
5. Subjekti, ki sodelujejo pri ukrepu, zagotovijo zaščito pred nepooblaščenim razkritjem tajnih podatkov, ki so bili uporabljeni in/ali so nastali pri ukrepu. Pred začetkom zadevne dejavnosti predložijo dokazila o osebnem varnostnem dovoljenju in/ali varnostnem dovoljenju organizacije, ki ga izda ustrezni nacionalni varnostni organ.

6. Če v stik s tajnimi podatki pridejo zunanji strokovnjaki, se ustrezno varnostno dovoljenje zahteva pred njihovim imenovanjem.
7. Komisija ali organ financiranja lahko po potrebi izvede varnostno preverjanje.
8. Ukrepi, ki ne izpolnjujejo varnostnih zahtev iz odstavkov 1, 2, 4, 5 in 7, se lahko zavrnejo ali kadar koli prekinejo.

POGLAVJE II

Nepovratna sredstva

Člen 17

Nepovratna sredstva

Nepovratna sredstva v okviru Programa se dodelijo in upravljajo v skladu z naslovom VIII finančne uredbe, če ni v tem poglavju določeno drugače.

Člen 18

Subjekti, ki so upravičeni do sodelovanja

1. V ukrepih v okviru Programa lahko sodeluje vsak pravni subjekt, ne glede na kraj njegovega sedeža, ali mednarodna organizacija, če so izpolnjeni pogoji iz te uredbe in vsi pogoji, določeni v programu dela ali razpisu.
2. Subjekti so člani konzorcija, ki vključuje najmanj tri neodvisne pravne subjekte s sedeži v različnih državah članicah ali pridruženi državi, vsaj eden od njih pa ima sedež v državi članici, razen če:
 - (a) program dela določa drugače, če je to ustrezno utemeljeno;

(b) je ukrep naveden v odstavkih 3 ali 4.

3. Raziskovalne ukrepe Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) na področjih pionirskih raziskav, ukrepe Evropskega sveta za inovacije (EIC), ukrepe s področja usposabljanja in mobilnosti ali ukrepe sofinanciranja programov lahko izvaja eden ali več pravnih subjektov, od katerih mora imeti vsaj eden sedež v državi članici ali pridruženi državi.
4. Usklajevalne in podporne ukrepe lahko izvaja eden ali več pravnih subjektov s sedežem v državi članici, pridruženi državi [ali drugi tretji državi]¹³.
5. Za ukrepe, povezane s strateškimi sredstvi, interesi, avtonomijo ali varnostjo Unije, se lahko s programom dela določi, da se sodelovanje lahko omeji bodisi le na pravne subjekte s sedežem v državi članici bodisi na tiste pravne subjekte, ki imajo sedež v določenih pridruženih [ali drugih tretjih državah] poleg držav članic. Vsaka omejitev sodelovanja pravnih subjektov s sedežem v pridruženih državah, ki so države članice EGP, je skladna s pogoji Sporazuma EGP.
6. Kjer je ustrezno in upravičeno, se lahko v programu dela poleg meril iz odstavkov 2, 3, 4 in 5 skladno z zahtevami posebnih politik ali vrsto in cilji ukrepa opredelijo dodatna merila za upravičenost, ki vključujejo tudi število pravnih subjektov, vrsto in sedež pravnega subjekta.
7. [Za ukrepe, ki prejemajo zneske v skladu s členom 9(8), se sodelovanje omeji na en sam pravni subjekt s sedežem na območju pristojnosti organa upravljanja, ki prenaša izvajanje, če ni drugače dogovorjeno z organom upravljanja in določeno v programu dela.]
8. Če je navedeno v programu dela, lahko pri ukrepih sodeluje JRC.
9. Za JRC, mednarodne evropske raziskovalne organizacije in pravne subjekte, ustanovljene v skladu s pravom Unije, se šteje, da imajo sedež v drugi državi članici in ne v državi članici, v kateri imajo sedež drugi pravni subjekti, ki sodelujejo v ukrepu.

¹³ Oklepaje zahtevali pogajalci o večletnem finančnem okviru.

10. Pri ukrepih Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) na področjih pionirskih raziskav ter ukrepih usposabljanja in mobilnosti se za mednarodne organizacije s sedežem v državi članici ali pridruženi državi šteje, da imajo sedež v tej državi članici ali pridruženi državi.

Člen 19

Subjekti, upravičeni do financiranja

1. Subjekti so upravičeni do financiranja, če imajo sedež v državi članici ali pridruženi državi.

[Za ukrepe, ki prejemajo zneske v skladu s členom 9(8), so do financiranja iz teh zneskov upravičeni le subjekti s sedežem na območju pristojnosti organa upravljanja, ki prenaša izvajanje.]
2. [Subjekti s sedežem v nepridruženi tretji državi bi načeloma morali nositi stroške svojega sodelovanja. Toda v primeru držav z nizkimi ali srednjimi dohodki¹⁴ in izjemoma drugih nepridruženih tretjih držav bi lahko bili upravičeni do financiranja, če:
 - (a) je tretja država navedena v programu dela, ki ga je sprejela Komisija; ali
 - (b) Komisija ali organ financiranja meni, da je sodelovanje upravičenca ključnega pomena za izvedbo ukrepa.]
3. Pridruženi subjekti so upravičeni do financiranja v ukrepu, če imajo sedež v državi članici, pridruženi državi [ali tretji državi,] navedeni v programu dela, ki ga je sprejela Komisija.

¹⁴ Seznam držav z nizkimi ali srednjimi dohodki bo priložen programu dela.

Razpisi za zbiranje predlogov

1. Ne glede na posebne določbe v odstavku 2 je vsebina razpisov za zbiranje predlogov za vse ukrepe zajeta v programu dela.
2. Za razvoj portfelja ukrepov v okviru prehodnih dejavnosti instrumenta Iskalec EIC:
 - (a) začetek in vsebina pozivov za zbiranje predlogov se določita glede na cilje in proračun, ki so določeni v programu dela v zvezi z zadevnim portfeljem ukrepov;
 - (b) vsak projekt, izbran prek razpisa za zbiranje predlogov v okviru instrumenta Iskalec EIC, vključuje določen znesek v višini 50 000 EUR za izvedbo dopolnilnih dejavnosti, kot so ocena možnih odcepljenih podjetij, potencialnih inovacij, ki oblikujejo trg, ali razvoj prepričljivega poslovnega načrta. Uporabo tega zneska predhodno odobri Komisija. O takšnih primerih se obvesti programski odbor, ustanovljen na podlagi specifičnega programa.
3. Če je to potrebno za doseganje ciljev, se lahko v izrednih primerih razpisi omejijo na razvoj dodatnih dejavnosti ali vključevanje dodatnih partnerjev v obstoječe ukrepe. V programu dela je lahko poleg tega predvidena možnost, da se pravni subjekti iz držav članic z manj razvitim področjem raziskav in inovacij pridružijo že izbranim skupnim ukrepom raziskav in razvoja, če se s tem strinja zadevni konzorcij in če pravni subjekti iz zadevnih držav članic v njih še ne sodelujejo.
4. Razpis za zbiranje predlogov ni potreben za usklajevalne in podporne ukrepe ali ukrepe sofinanciranja programa, ki:
 - (a) naj bi jih izvajali JRC ali pravni subjekti, določeni v programu dela, ter
 - (b) ne spadajo v področje razpisa za zbiranje predlogov v skladu s členom 195(e) finančne uredbe.

5. S programom dela se določijo razpisi, v katerih se podeli „pečat odličnosti“. Na podlagi vložnikovega predhodnega dovoljenja se lahko informacije v zvezi z vlogo in ocenjevanjem posredujejo zainteresiranim organom financiranja, če so bili sklenjeni dogovori o zaupnosti.

Člen 21

Skupni razpisi

Komisija ali organ financiranja lahko izda skupni razpis za zbiranje predlogov s:

- (a) tretjimi državami, tudi z njihovimi znanstvenimi in tehnološkimi organizacijami ali agencijami;
- (b) mednarodnimi organizacijami;
- (c) nepridobitnimi pravnimi subjekti.

V primeru skupnega razpisa se določijo postopki za izbiranje in ocenjevanje predlogov. Postopki vključujejo uravnoteženo skupino strokovnjakov, ki jih imenuje vsaka stranka.

Predkomercialno naročanje in naročanje inovativnih rešitev

1. Ukrepi lahko zajemajo ali imajo za glavni cilj predkomercialno naročanje ali javno naročanje inovativnih rešitev, izvedejo pa jih upravičenci, ki so javni naročniki ali naročniki v skladu z opredelitvijo iz direktiv 2014/23/EU¹⁵, 2014/24/EU¹⁶, 2014/25/EU¹⁷ in 2009/81/ES¹⁸.
2. Pri postopkih naročanja:
 - (a) se upoštevajo načela preglednosti, nediskriminacije, enakega obravnavanja, dobrega finančnega poslovanja in sorazmernosti ter pravila o konkurenci;
 - (b) se lahko za predkomercialna naročila določijo posebni pogoji, na primer, da je kraj izvajanja naročenih dejavnosti omejen na ozemlje držav članic in pridruženih držav;
 - (c) se lahko dovoli oddaja več naročil v istem postopku (več virov); ter
 - (d) se zagotovi oddaja naročil ponudniku ali ponudnikom, ki ponudijo ekonomsko najugodnejšo ponudbo, in hkrati preprečijo navzkrižje interesov.

¹⁵ Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014, str. 1).

¹⁶ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

¹⁷ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštne storitve ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

¹⁸ Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L 216, 20.8.2009, str. 76).

3. Izvajalec, ki ustvarja rezultate v predkomercialnem naročanju, je lastnik vsaj pripadajočih pravic intelektualne lastnine. Javni naročniki imajo vsaj pravice do brezplačnega dostopa do rezultatov za lastno uporabo in pravico, da podelijo ali od sodelujočega izvajalca zahtevajo, da podeli tretjim osebam neizključne licence za izkoriščanje rezultatov za javnega naročnika pod poštenimi in razumnimi pogoji, brez pravice do podlicence. Če izvajalec v določenem roku po predkomercialnem naročilu, ki je določen v pogodbi, komercialno ne izkoristi rezultatov, lahko javni naročniki, po posvetovanju z izvajalcem, od njega zahtevajo, da morebitno lastništvo rezultatov prenese na javne naročnike.

¹⁹[Člen 23

Kumulativno financiranje

Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme prispevek tudi v okviru Programa, če se s prispevki ne krijejo isti stroški. Pravila vsakega programa Unije, ki daje prispevek, se upoštevajo sorazmerno z višino prispevka. Kumulativno financiranje ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa, podpora iz različnih programov Unije pa se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.]

Člen 24

Merila za izbor

1. Poleg izjem, navedenih v členu 198(5) finančne uredbe, se finančna sposobnost preverja samo za koordinatorja in le, če zahtevana finančna sredstva Unije za ukrep znašajo 500 000 EUR ali več.

¹⁹ [Odvisen od izida pogajanj o zadevnih zakonodajnih aktih.]

2. Če pa obstajajo razlogi za dvom o finančni sposobnosti ali če obstaja večje tveganje zaradi sodelovanja v več tekočih dejavnostih, ki se financirajo iz programov Unije za raziskave in inovacije, Komisija ali organ financiranja preveri tudi finančno sposobnost drugih vložnikov ali koordinatorjev, ki so pod mejno vrednostjo iz odstavka 1.
3. Kadar za finančno sposobnost strukturno jamči drug pravni subjekt, se preveri finančna sposobnost slednjega.
4. V primeru šibke finančne sposobnosti lahko Komisija ali organ financiranja vložnikovo sodelovanje pogoji s predložitvijo izjave o solidarni odgovornosti pridruženega subjekta.
5. Prispevek v mehanizmu vzajemnega zavarovanja iz člena 33 se šteje za zadostno jamstvo v skladu s členom 152 finančne uredbe. Od upravičencev se ne sme zahtevati ali jim naložiti nobenega dodatnega jamstva ali poročila.

Člen 25

Merila za dodelitev

1. Predlog se oceni na podlagi naslednjih meril za dodelitev:
 - (a) odličnost;
 - (b) vpliv;
 - (c) kakovost in učinkovitost izvajanja.
2. Za predloge raziskovalnih ukrepov Evropskega raziskovalnega sveta na področjih pionirskih raziskav se uporablja samo merilo iz točke (a) odstavka 1.
3. V programu dela se določijo dodatne podrobnosti za uporabo meril za dodelitev iz odstavka 1, lahko se navedejo tudi uteži in mejne vrednosti.

Ocenjevanje

1. Predloge oceni odbor za ocenjevanje, ki ga sestavljajo zunanji neodvisni strokovnjaki.

Za dejavnosti EIC, naloge in v utemeljenih primerih, določenih v programu dela, **ki ga je sprejela Komisija**, je lahko odbor za ocenjevanje sestavljen delno, ali v primeru usklajevanja in podpornih ukrepov, delno ali v celoti iz predstavnikov institucij ali organov Unije, kot je navedeno v členu 150 finančne uredbe.

Postopek ocenjevanja lahko spremljajo neodvisni opazovalci.

2. Kjer je ustrezno, odbor za ocenjevanje določi vrstni red predlogov, ki so presegli veljavne mejne vrednosti, v skladu z:

- (a) rezultati ocenjevanja;
- (b) njihovim prispevkom k doseganju posebnih ciljev politike, vključno s sestavo skladnega portfelja projektov za dejavnosti instrumenta Iskalec EIC, naloge in v drugih utemeljenih primerih, podrobno določenih v programu dela, **ki ga je sprejela Komisija**.

Za dejavnosti EIC, naloge in v utemeljenih primerih, podrobno določenih v programu dela, **ki ga je sprejela Komisija**, lahko ocenjevalni odbor predlaga tudi spremembe predloga, če je to potrebno za skladnost portfelja. Spremembe so skladne s pogoji za sodelovanje in spoštujejo načelo enakega obravnave. Programski odbor se obvesti o takih primerih.

3. V skladu s členom 200(7) finančne uredbe vložniki prejmejo povratne informacije v vseh fazah ocenjevanja in po potrebi razloge za zavrnitev.
4. Pravni subjekti s sedežem v državah članicah z manj razvitim področjem raziskav in inovacij, ki so uspešno sodelovali v komponenti „Širitev sodelovanja in izmenjava odličnosti“, na prošnjo prejmejo potrdilo o tem sodelovanju, ki ga lahko priložijo predlogom v okviru stebra II Programa, v katerih sodelujejo v vlogi koordinatorja.

Člen 27

Postopek pregleda ocenjevanja

1. Če vložnik meni, da veljavni postopek ocenjevanja za njegov predlog ni bil pravilno izveden, lahko zaprosi za pregled ocenjevanja²⁰.
2. Pregled ocenjevanja se uporablja le za postopkovne vidike ocenjevanja in ne za oceno utemeljenosti predloga.
- 2a. Odbor za pregled ocenjevanja predloži mnenje o postopkovnih vidikih, predseduje pa mu uradnik Komisije ali relevantnega organa financiranja iz oddelka, ki ni pristojen za zadevni razpis za zbiranje predlogov. Odbor lahko predlaga eno od naslednjega:
 - (a) ponovno oceno predloga, v prvi vrsti s strani ocenjevalcev, ki niso sodelovali pri prejšnjem ocenjevanju;
 - (b) potrditev prvotnega ocenjevanja.
3. Ocena pregleda ne odloži postopka izbire predlogov, ki niso predmet pregleda.

²⁰ Ta postopek bo pojasnjen v dokumentu, objavljenem pred začetkom procesa ocenjevanja.

Člen 28

Čas do dodelitve

1. Z odstopanjem od prvega pododstavka člena 194(2) finančne uredbe se uporabljajo naslednji roki:
 - (a) vsi vložniki se o izidu ocenjevanja njihovih vlog obvestijo najpozneje v petih mesecih od skrajnega roka za predložitev popolnih predlogov;
 - (b) sporazum o nepovratnih sredstvih se podpiše z vložniki najpozneje osem mesecev od skrajnega roka za predložitev popolnih predlogov.
2. V programu dela se lahko določijo tudi krajši roki.
3. Poleg izjem iz drugega pododstavka člena 194(2) finančne uredbe se lahko roki iz odstavka 1 podaljšajo za ukrepe Evropskega raziskovalnega sveta, za ocenjevanje v več korakih, za naloge in kadar se ukrepi predložijo v presojo etičnosti ali varnostno oceno.

Člen 29

Izvrševanje nepovratnih sredstev

1. Če upravičenec ne izpolni svojih obveznosti v zvezi s tehničnim izvajanjem ukrepa, morajo te obveznosti izpolniti drugi upravičenci brez dodatnih finančnih sredstev Unije, razen če so izrecno oproščeni te obveznosti. Finančna odgovornost posameznega upravičenca je omejena na njegov lastni dolg, ob upoštevanju določb, ki se nanašajo na mehanizem vzajemnega zavarovanja.
2. V sporazumu o nepovratnih sredstvih se lahko določijo mejniki in z njimi povezani obroki predhodnega financiranja. Če mejniki niso doseženi, se lahko ukrep v ustrezno utemeljenih primerih začasno ustavi, spremeni ali prekine.

3. Ukrep se lahko prekine tudi, če pričakovani rezultati za Unijo niso več pomembni iz znanstvenih ali tehnoloških razlogov, ali v primeru pospeševalca EIC tudi iz gospodarskih razlogov.

Člen 29a

Vzorčni sporazum o nepovratnih sredstvih

1. Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami in v skladu s to uredbo sestavi vzorčne sporazume o nepovratnih sredstvih med Komisijo ali ustreznim organom financiranja in upravičenci. Če je potrebna bistvena sprememba vzorčnega sporazuma o nepovratnih sredstvih, ga Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami ustrezno spremeni.
2. Sporazum o nepovratnih sredstvih določa pravice in obveznosti upravičencev ter Komisije ali ustreznega organa financiranja v skladu s to uredbo. Določa tudi pravice in obveznosti pravnih subjektov, ki postanejo upravičenci med izvajanjem ukrepa, ter vlogo in naloge koordinatorja konzorcija.

Člen 30

Stopnje financiranja

1. Za vse dejavnosti, ki se financirajo, se uporablja enotna stopnja financiranja za posamezni ukrep. Najvišja stopnja se določi v programu dela.
2. Program lahko povrne do 100 % skupnih upravičenih stroškov ukrepa, razen za:
 - (a) ukrepe področju inovacij: do 70 % skupnih upravičenih stroškov, razen za neprofitne pravne subjekte, katerim lahko Program povrne do 100 % skupnih upravičenih stroškov;
 - (b) ukrepe sofinanciranja programa: najmanj 30 % skupnih upravičenih stroškov, v ugotovljenih in ustrezno utemeljenih primerih pa do 70 %.

3. Stopnje financiranja iz tega člena se uporabljajo tudi za ukrepe, za katere je za celotni ukrep ali del ukrepa določeno financiranje na podlagi pavšalne stopnje, financiranje na enoto ali pavšalni znesek.

Člen 31

Posredni stroški

1. Posredni upravičeni stroški se določijo z uporabo pavšalne stopnje 25 % skupnih neposrednih upravičenih stroškov, razen neposrednih upravičenih stroškov za sklepanje pogodb s podizvajalci, finančne podpore tretjim osebam ter vseh stroškov na enoto ali pavšalnih zneskov, ki vključujejo posredne stroške.

Kjer je primerno, se posredni stroški, vključeni v stroške na enoto ali pavšalne zneske, izračunajo z uporabo pavšalne stopnje iz odstavka 1, razen pri stroških na enoto za notranje zaračunane stroške blaga in storitev, ki se izračunajo na podlagi dejanskih stroškov v skladu z običajno prakso stroškovnega računovodstva upravičenca.

2. Vendar se lahko posredni stroški, če je to določeno v programu dela, prijavijo v obliki pavšalnega zneska ali stroškov na enoto.

Člen 32

Upravičeni stroški

1. Poleg meril iz člena 186 finančne uredbe so za upravičence s prejemki na podlagi projekta stroški osebja upravičeni do višine prejemkov, ki bi jih oseba prejela za delo v podobnih projektih, financiranih iz nacionalnih programov, vključno s prispevki za socialno varnost in drugimi stroški, povezanimi s prejemki osebja, dodeljenega ukrepu, v skladu z nacionalno zakonodajo ali pogodbo o zaposlitvi.

Prejemki na podlagi projekta pomenijo prejemke, ki so povezani s sodelovanjem osebe v projektih, so del običajne prakse upravičenca glede prejemkov in se izplačujejo dosledno.

2. Z odstopanjem od člena 190(1) finančne uredbe se stroški sredstev, ki jih zagotovijo tretje osebe v obliki prispevkov v naravi, štejejo za upravičene do višine neposrednih upravičenih stroškov tretje osebe.
3. Z odstopanjem od člena 192 finančne uredbe se prihodki, ustvarjeni z izkoriščanjem rezultatov, ne obravnavajo kot prihodki ukrepa.
4. Z odstopanjem od člena 203(4) finančne uredbe je treba ob plačilu preostalega zneska obvezno priložiti potrdilo o računovodskih izkazih, če je znesek, ki je bili prijavljen kot dejanski stroški in stroški na enoto ter izračunan v skladu z običajnimi praksami stroškovnega računovodstva, 325 000 EUR ali več.

Člen 33

Mehanizem vzajemnega zavarovanja

1. S to uredbo se ustanovi mehanizem vzajemnega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: mehanizem), ki nadomesti in nasledi sklad, ustanovljen v skladu s členom 38 Uredbe (ES) št. 1290/2013. Mehanizem krije tveganja, povezana z neizterjavo zneskov, ki jih dolgujejo upravičenci:
 - (a) Komisiji v skladu s Sklepom št. 1982/2006/ES,
 - (b) Komisiji in organom Unije v okviru programa „Obzorje 2020“,
 - (c) Komisiji in organom financiranja v okviru Programa.

Kritje tveganja v zvezi z organi financiranja iz točke (c) prvega pododstavka se lahko opravi preko sistema posrednega kritja, določenega v veljavnem sporazumu, in ob upoštevanju narave organa financiranja.

2. Mehanizem upravlja Unija, zastopa pa jo Komisija, ki deluje kot pooblaščenka. Komisija določi posebna pravila za delovanje mehanizma.

3. Upravičenci prispevajo za ukrep 5 % finančnih sredstev Unije. Na podlagi rednih ocenjevanj lahko Komisija ta prispevek poveča do 8 % ali zmanjša pod 5 %. Prispevek upravičencev v mehanizem se poravna iz začetnega predhodnega financiranja in vplača v mehanizem v imenu upravičencev ter v nobenem primeru ne presega zneska začetnega predhodnega financiranja.
4. Prispevek upravičencev se povrne ob plačilu preostalega zneska.
5. Vsi finančni prihodki, ki jih ustvari mehanizem, se pripišejo mehanizmu. Če prihodki ne zadoščajo, mehanizem ne posreduje, Komisija ali organ financiranja pa vse dolgovane zneske izterja neposredno od upravičencev ali tretjih oseb.
6. Izterjani zneski so prihodek, ki se v smislu člena 21(5) finančne uredbe pripiše mehanizmu. Po izvršitvi vseh nepovratnih sredstev, katerih tveganje neposredno ali posredno krije mehanizem, Komisija izterja vse neporavnane zneske in jih vključi v proračun Unije na podlagi sklepov zakonodajnega organa.
7. Mehanizem je lahko odprt za upravičence katerega koli drugega programa Unije z neposrednim upravljanjem. Komisija sprejme načine za sodelovanje upravičencev drugih programov.

Člen 34

Lastništvo in zaščita

1. Upravičenci so lastniki rezultatov, ki jih ustvarijo. Upravičenci poskrbijo, da se morebitne pravice njihovih zaposlenih ali drugih strank v zvezi z rezultati lahko uresničujejo na način, ki je združljiv z obveznostmi upravičencev v skladu s pogoji, določenimi v sporazumu o nepovratnih sredstvih.

Rezultati so v skupni lasti dveh ali več upravičencev, če:

- (a) so jih ustvarili skupaj; ter

(b) ni mogoče:

(i) določiti zadevnega prispevka posameznega upravičenca

ali

(ii) ločiti rezultatov pri vlogi za zaščito, pridobitvi in ohranjanju zaščite.

Skupni lastniki se pisno dogovorijo o dodelitvi in pogojih uveljavljanja skupnega lastništva. Če ni dogovorjeno drugače, lahko vsak skupni lastnik podeli tretjim osebam neizključne licence za izkoriščanje rezultatov, ki so v skupni lasti (brez pravice do podeljevanja podlicenc), če druge skupne lastnike o tem vnaprej obvesti ter jim zagotovi pošteno in razumno nadomestilo. Skupni lastniki se lahko pisno dogovorijo, da bodo namesto skupnega lastništva uporabili drugačno ureditev.

2. Upravičenci, ki so prejeli finančna sredstva Unije, ustrezno zaščitijo svoje rezultate, če je zaščita možna in upravičena, ob upoštevanju vseh ustreznih dejavnikov, vključno z možnostmi za komercialno izkoriščanje. Pri odločanju o zaščiti upravičenci upoštevajo tudi legitimne interese drugih upravičencev v ukrepu.

Člen 35

Izkoriščanje in razširjanje rezultatov

1. Upravičenci, ki so prejeli sredstva Unije, si čim bolj prizadevajo za izkoriščanje svojih rezultatov, zlasti v Uniji in pridruženih državah upravičencev, ki sodelujejo pri ukrepu. Rezultate lahko izkoriščajo neposredno upravičenci ali pa izkoriščanje poteka posredno, predvsem s prenosom rezultatov in podeljevanjem licenc za rezultate v skladu s členom 36.

V programu dela so lahko določene dodatne obveznosti glede izkoriščanja.

Če se kljub upravičenčevim prizadevanjem za neposredno ali posredno izkoriščanje svojih rezultatov rezultati ne izkoristijo v obdobju, ki je določeno v sporazumu o nepovratnih sredstvih, upravičenec uporabi ustrezno spletno platformo, ki je navedena v sporazumu o nepovratnih sredstvih, da poišče osebe, ki so zainteresirane za izkoriščanje teh rezultatov. Če je to upravičeno na podlagi zahtevka upravičenca, se ta zahteva lahko opusti.

2. Upravičenci razširijo svoje rezultate čim prej, ob upoštevanju omejitev zaradi zaščite intelektualne lastnine, pravil o varnosti ali legitimnih interesov.

V programu dela so lahko določene dodatne obveznosti glede razširjanja rezultatov.

3. Upravičenci zagotovijo, da za znanstvene publikacije velja prost dostop v skladu s pogoji, določenimi v sporazumu o nepovratnih sredstvih. Upravičenci zlasti poskrbijo, da sami ali avtorji ohranijo zadostne pravice intelektualne lastnine, da lahko izpolnijo zahteve glede prostega dostopa.

Prost dostop do raziskovalnih podatkov je splošno pravilo v okviru pogojev, določenih v sporazumu o nepovratnih sredstvih, vendar veljajo utemeljene izjeme, ob upoštevanju legitimnih interesov upravičencev, vključno s komercialnim izkoriščanjem, in vseh drugih omejitev, kot so pravila o varstvu podatkov, varnostni predpisi ali pravice intelektualne lastnine.

V programu dela se lahko določijo dodatne obveznosti za upoštevanje praks odprte znanosti.

4. Upravičenci upravljajo vse raziskovalne podatke v skladu z načeli FAIR in pogoji, določenimi v sporazumu o nepovratnih sredstvih, in pripravijo načrt upravljanja podatkov.

V programu dela so lahko določene dodatne obveznosti za uporabo evropskega oblaka odprte znanosti (EOSC) za shranjevanje raziskovalnih podatkov in zagotavljanje dostopa do njih.

5. Upravičenci, ki nameravajo razširjati svoje rezultate, o tem vnaprej obvestijo druge upravičence v ukrepu. Vsak drugi upravičenec lahko temu nasprotuje, če lahko dokaže, da bi nameravano razširjanje rezultatov znatno škodilo njegovim legitimnim interesom v zvezi z rezultati ali obstoječim znanjem. V takšnih primerih se rezultati ne smejo razširjati, razen če se sprejmejo ustrezni ukrepi za zaščito teh legitimnih interesov.

6. Če ni drugače določeno v programu dela, morajo predlogi vključevati načrt za izkoriščanje in razširjanje rezultatov. Če načrtovano izkoriščanje rezultatov vključuje razvijanje, ustvarjanje, izdelovanje in trženje izdelka ali procesa ali ustvarjanje in opravljanje storitve, ta načrt vsebuje strategijo za takšno izkoriščanje. Če načrt predvideva izkoriščanje predvsem v nepridruženih tretjih državah, pravni subjekti pojasnijo, zakaj je takšno izkoriščanje kljub temu v interesu Unije.

Upravičenci načrt med trajanjem in po koncu ukrepa oblikujejo še naprej.

7. Upravičenci za potrebe spremljanja in razširjanja rezultatov, ki ju izvaja Komisija ali organ financiranja, zagotovijo vse zahtevane informacije v zvezi z izkoriščanjem in razširjanjem svojih rezultatov v skladu s pogoji, določenimi v sporazumu o nepovratnih sredstvih. Ob upoštevanju legitimnih interesov upravičencev se te informacije javno objavijo.

Člen 36

Prenos in podelitev licenc

1. Upravičenci lahko prenesejo lastništvo svojih rezultatov. Zagotovijo, da njihove obveznosti veljajo tudi za novega lastnika in da mora slednji te obveznosti prenesti naprej pri vsakem naslednjem prenosu lastništva.
2. Če ni v pisni obliki drugače dogovorjeno za posebej določene tretje osebe ali če ni izvedljivo v skladu z veljavno zakonodajo, upravičenci, ki nameravajo prenesti lastništvo rezultatov, o tem vnaprej obvestijo vsakega drugega upravičenca, ki ima še vedno pravico dostopa do rezultatov. Obvestilo mora vsebovati dovolj informacij o novem lastniku, da lahko upravičenec oceni posledice prenosa na svoje pravice do dostopa.

Če ni v pisni obliki drugače dogovorjeno za posebej določene tretje osebe, lahko upravičenec nasprotuje prenosu, če lahko dokaže, da bi prenos škodil uveljavljanju njegovih pravic do dostopa. V tem primeru prenos lastništva ni mogoč, dokler zadevni upravičenci ne dosežejo dogovora.

3. Upravičenci lahko podelijo licenco za svoje rezultate ali kako drugače podelijo pravico do izkoriščanja rezultatov, tudi izključno, če to ne vpliva na izpolnjevanje njihovih obveznosti. Izključne licence za rezultate se lahko podelijo, če vsi ostali zadevni upravičenci potrdijo, da se odpovedujejo pravicam o dostopu do njih.
4. Če je to utemeljeno, se v sporazumu o nepovratnih sredstvih določi pravica do nasprotovanja prenosu lastništva rezultatov ali podelitvi izključne licence v zvezi z rezultati, če:
 - (a) so upravičenci, ki ustvarjajo rezultate, prejeli finančna sredstva Unije;
 - (b) gre za prenos lastništva ali podelitev licence pravnemu subjektu s sedežem v nepridružen tretji državi ter
 - (c) prenos lastništva ali podelitev licence ni v skladu z interesi Unije.

Če velja pravica do ugovora, upravičenec to sporoči vnaprej. Pravica do ugovora v zvezi s prenosi ali podelitvami posebej določenim pravnim subjektom se lahko opusti v pisni obliki, če so vzpostavljeni ukrepi za zaščito interesov Unije.

Člen 37

Pravice do dostopa

1. Uporabljajo se naslednja načela glede pravic do dostopa:
 - (a) zahteva za uveljavljanje pravic dostopa ali vsaka opustitev pravic do dostopa se poda pisno;
 - (b) če ni drugače dogovorjeno z dajalcem licence, pravice do dostopa ne zajemajo pravice do dajanja podlicence;
 - (c) upravičenci se pred pristopom k sporazumu o nepovratnih sredstvih medsebojno obvestijo o morebitnih omejitvah dostopa do obstoječega znanja;
 - (d) če upravičenec ni več vključen v ukrep, to ne vpliva na njegovo obveznost, da dovoli dostop;

- (e) če upravičenec ne izpolnjuje svojih obveznosti, se upravičenci lahko dogovorijo, da nima več pravice do dostopa.

2. Upravičenci dovolijo dostop do:

- (a) svojih rezultatov brezplačno drugemu upravičencu v ukrepu, ki potrebuje dostop za izvajanje svojih nalog;
- (b) svojega obstoječega znanja drugemu upravičencu v ukrepu, ki obstoječe znanje potrebuje za izvajanje svojih nalog, ob upoštevanju morebitnih omejitev iz odstavka 1(c); dostop se dovoli brezplačno, če se upravičenci pred pristopom k sporazumu o nepovratnih sredstvih niso dogovorili drugače;
- (c) svojih rezultatov in, ob upoštevanju morebitnih omejitev iz odstavka 1(c), do obstoječega znanja vsakemu drugemu upravičencu v ukrepu, ki dostop potrebuje za izkoriščanje lastnih rezultatov; dostop se dovoli pod poštenimi in razumnimi pogoji, o katerih se sklene dogovor.

3. Če se upravičenci ne dogovorijo drugače, dovolijo dostop do svojih rezultatov in, ob upoštevanju morebitnih omejitev iz odstavka 1(c), do obstoječega znanja tudi pravnemu subjektu, ki:

- (a) ima sedež v državi članici ali pridruženi državi;
- (b) je pod neposrednim ali posrednim nadzorom drugega upravičenca ali pod istim neposrednim ali posrednim nadzorom kot ta upravičenec ali neposredno ali posredno nadzoruje tega upravičenca; ter
- (c) potrebuje dostop za izkoriščanje rezultatov tega upravičenca, v skladu z obveznostjo izkoriščanja upravičenca.

Dostop se dovoli pod poštenimi in razumnimi pogoji, o katerih se sklene dogovor.

4. Če se upravičenci ne dogovorijo o drugačnem roku, se zahteva za dostop za namene izkoriščanja lahko poda največ eno leto po zaključku ukrepa.

5. Upravičenci, ki so prejeli sredstva Unije, dovolijo dostop do svojih rezultatov brezplačno institucijam Unije, organom, uradom ali agencijam za razvoj, izvajanje in spremljanje politik ali programov Unije. Dostop se omeji na nekomercialno in nekonkurenčno uporabo.

Pri ukrepih v okviru sklopa „Civilna varnost v družbi“ upravičenci, ki so prejeli finančna sredstva Unije, dovolijo dostop do svojih rezultatov brezplačno tudi nacionalnim organom držav članic za razvijanje, izvajanje in spremljanje njihovih politik ali programov na tem področju. Dostop se omeji na nekomercialno in nekonkurenčno uporabo in dovoli z dvostranskim dogovorom, ki opredeljuje posebne pogoje, s katerimi se zagotovi, da se te pravice uporabljajo le za načrtovane namene in da se vzpostavijo ustrezne obveznosti zaupnosti. Države članice ter institucije, organi, uradi ali agencije Unije o takšnih zahtevah obvestijo vse države članice.

6. V programu dela so lahko določene dodatne pravice do dostopa.

Člen 38

Posebne določbe o izkoriščanju in razširjanju

Posebna pravila v zvezi z lastništvom, izkoriščanjem in razširjanjem, prenosom in podeljevanjem licenc ter pravicami do dostopa se lahko uporabijo za ukrepe ERC, ukrepe usposabljanja in mobilnosti, ukrepe javnega naročanja inovativnih rešitev, ukrepe sofinanciranja programov ter usklajevalne in podporne ukrepe.

Ta posebna pravila se določijo v sporazumu o dodelitvi sredstev in ne spreminjajo obveznosti glede prostega dostopa.

POGLAVJE III

Nagrade

Člen 39

Nagrade

1. Nagrade v okviru programa se podeljujejo in upravljajo v skladu z naslovom IX finančne uredbe, če ni v tem poglavju določeno drugače.
2. Na natečaju lahko sodelujejo vsi pravni subjekti, ne glede na kraj svojega sedeža, če ni v programu dela ali pravilih natečaja določeno drugače.
3. Komisija ali organ financiranja lahko organizira nagradne natečaje skupaj z:
 - (a) drugimi organi Unije;
 - (b) tretjimi državami, tudi z njihovimi znanstvenimi in tehnološkimi organizacijami ali agencijami;
 - (c) mednarodnimi organizacijami; ali
 - (d) nepridobitnimi pravnimi subjekti.
4. Program dela ali pravila natečaja lahko vsebujejo obveznosti v zvezi s komunikacijo ter izkoriščanjem in razširjanjem rezultatov.

POGLAVJE IV

Javno naročanje

Člen 40

Javno naročanje

1. Javna naročila v okviru programa se podeljujejo in upravljajo v skladu z naslovom VII finančne uredbe, če ni v tem poglavju določeno drugače.
2. Javna naročila se lahko dodelijo tudi v obliki predkomercialnega naročanja ali naročanja inovativnih rešitev, ki ga izvede Komisija ali ustrezeni organ financiranja v svojem imenu ali skupaj z javnimi organi naročniki iz držav članic in pridruženih držav. V tem primeru se uporabljajo pravila iz člena 22.

POGLAVJE V

Operacije mešanega financiranja in kombinirano financiranje

Člen 41

Operacije mešanega financiranja

Operacije mešanega financiranja iz tega programa se izvajajo v skladu s programom sklada InvestEU in naslovom X finančne uredbe.

Člen 42

Obzorje Evropa in kombinirano financiranje EIC

1. Za nepovratna sredstva in vračljiv predujem, ki sta sestavina programa Obzorje Evropa ali kombiniranega financiranja, veljajo členi 30–33.

2. Kombinirano financiranje EIC se izvaja v skladu s členom 43. Podpora v okviru kombiniranega financiranja EIC se dodeli, dokler je mogoče ukrep financirati kot operacijo mešanega financiranja ali operacijo financiranja in naložbe, za katero v celoti velja jamstvo EU v okviru InvestEU. Z odstopanjem od člena 209 finančne uredbe se ob dodelitvi kombiniranega financiranja EIC ne uporabljajo pogoji iz odstavka 2 in zlasti odstavkov (a) in (d).
3. Kombinirano financiranje programa Obzorje Evropa se lahko dodeli za sofinanciranje programa, kadar skupni program držav članic in pridruženih držav predvideva uvedbo finančnih instrumentov v podporo tretjim osebam. Taki ukrepi se ocenijo in izberejo v skladu s členi 19, 20, 23, 24, 25 in 26. Načini izvajanja kombiniranega financiranja programa Obzorje Evropa so skladni s členom 29, smiselno s členom 43(9) in dodatnimi pogoji, opredeljenimi v programu dela.
4. Vračila, skupaj z vrnjenimi predujmi, in prihodki od kombiniranega financiranja programa Obzorje Evropa in EIC se štejejo za notranje namenske prihodke v skladu s členom 21(3)(f) in členom 21(4) finančne uredbe.
5. Kombinirano financiranje programa Obzorje Evropa in EIC se zagotovi na način, ki ne izkrivlja konkurence na notranjem trgu.

Člen 43

Pospeševalec EIC

1. Medtem ko bo Iskalec EIC zagotavljal nepovratna sredstva za projekte, ki jih izvajajo konzorciji ali en sam upravičenec, bo Pospeševalec EIC večinoma zagotavljal kombinirano financiranje le za enega samega upravičenca. Pod določenimi pogoji, ki so podrobneje opisani v sklepu (posebni program), lahko zagotavlja tudi podporo samo v obliki nepovratnih sredstev ali samo v obliki lastniškega kapitala.

Podpora samo v obliki nepovratnih sredstev, ki jo zagotavlja Pospeševalec EIC, se zagotovi le pod naslednjimi kumulativnimi pogoji:

- a) projekt vsebuje informacije o zmogljivostih in pripravljenosti prosilca za širitev;
- b) upravičenec je lahko le zagonsko podjetje ali MSP,
- c) podpora samo v obliki nepovratnih sredstev v okviru Pospeševalca EIC se lahko upravičencu zagotovi le enkrat med trajanjem programa Obzorje Evropa v znesku največ 2,5 milijona EUR.

Podpora samo v obliki lastniškega kapitala se lahko zagotovi samo upravičencu do podpore samo v obliki nepovratnih sredstev.

- 1a. Upravičenec Pospeševalca EIC je pravni subjekt, ki spada med zagonska podjetja, MSP ali v izjemnih primerih podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo²¹ s sedežem v državi članici ali pridruženi državi. Predlog lahko predloži bodisi upravičenec bodisi ob predhodnem soglasju upravičenca ena ali več fizičnih oseb ali pravnih subjektov, ki nameravajo ustanoviti ali podpreti tega upravičenca. V slednjem primeru bo sporazum o financiranju podpisan samo z upravičencem.
- 2. En sam sklep o dodelitvi obsega in zagotavlja vse oblike prispevka Unije, ki se zagotavljajo v okviru kombiniranega financiranja EIC.
- 3. Predloge ocenjujejo na podlagi njihove ustreznosti zunanji neodvisni strokovnjaki, izberejo pa se v okviru stalno odprtega javnega razpisa s presečnimi datumi, ki temelji na členih od 24 do 26 ob upoštevanju odstavka 4.

²¹ Kot opredeljeno v členu 2.

4. Merila za dodelitev so:
- (a) odličnost;
 - (b) vpliv;
 - (c) stopnja tveganosti ukrepa, ki bi preprečila naložbe, kakovost in učinkovitost izvajanja, ter potreba po podpori Unije.
5. Komisija ali organi financiranja, ki izvajajo program Obzorje Evropa, lahko s soglasjem zadevnih vložnikov neposredno vložijo za ocenjevanje z zadnjim merilom predlog za ukrep inovacije ali uvedbe na trg, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:
- (a) predlog izvira iz katerega koli drugega ukrepa, ki je bil financiran iz programa Obzorje 2020, iz tega programa, ali, pod pogojem, da je bil v okviru prvega delovnega programa Obzorje Evropa izveden pilotni projekt, iz nacionalnih in/ali regionalnih programov, začnši z ugotavljanjem potrebe po takem programu. Podrobne določbe se opredelijo v posebnem programu.
 - (b) temelji na prejšnjem pregledu projekta, ki je bil opravljen pred ne več kot dvema letoma in v katerem sta bila ocenjena odličnost in učinek predloga ob upoštevanju pogojev in postopkov, podrobneje navedenih v programu dela.
6. Pečat odličnosti se lahko podeli pod naslednjimi kumulativnimi pogoji:
- (a) upravičenec je zagonsko podjetje, MSP ali malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo,
 - (b) predlog je bil upravičen in je presegel pragove, ki se uporabljajo za prvi dve merili za dodelitev iz odstavka 4,
 - (c) za dejavnosti, ki bi bile upravičene v okviru ukrepa na področju inovacij.

7. Za predlog, ki je bil pozitivno ocenjen, zunanji neodvisni strokovnjaki predlagajo ustrezno podporo Pospeševalca EIC na podlagi nastalega tveganja ter sredstev in časa, ki so potrebni za uvedbo inovacije na trg.

Komisija lahko zavrne predlog, ki so ga izbrali zunanji neodvisni strokovnjaki, iz utemeljenih razlogov, vključno s skladnostjo s cilji politik Unije. Programski odbor se obvesti o razlogih za tako zavrnitev.

8. Nepovratna sredstva ali vračljiv predujem kot sestavini podpore Pospeševalca EIC ne presegajo 70 % skupnih upravičenih stroškov izbranega ukrepa na področju inovacij.
9. Načini izvedbe lastniškega kapitala in vračljive podpore kot sestavin podpore Pospeševalca EIC se podrobneje določijo v sklepu [posebni program].
10. S pogodbo za izbrani ukrep se določijo posebni mejniki ter ustrezno predhodno financiranje in plačila v obrokih za podporo Pospeševalca EIC.

V primeru kombiniranega financiranja EIC se lahko začnejo izvajati dejavnosti, ki ustrezajo ukrepu na področju inovacij, in prvi obrok predhodnega financiranja nepovratnih sredstev ali vračljivega predujma se lahko izplača pred izvedbo drugih sestavin dodeljenega kombiniranega financiranja EIC. Pogoji za izvedbo teh sestavin je, da so doseženi posebni mejniki, določeni v pogodbi.

11. V skladu s pogodbo se lahko, če je to upravičeno, ukrep začasno ustavi, spremeni ali prekine, če mejniki niso doseženi. Prekine se lahko tudi, če ni mogoče doseči pričakovane tržne uporabe.

V izjemnih primerih se Komisija lahko na podlagi nasveta odbora EIC odloči za povečanje podpore Pospeševalca EIC na podlagi pregleda projekta, ki ga opravijo neodvisni zunanji strokovnjaki. Programski odbor se obvesti o takih primerih.

Poglavje VI

Strokovnjaki

Člen 44

Imenovanje zunanjih neodvisnih strokovnjakov

1. Zunanji neodvisni strokovnjaki se določijo in izberejo na podlagi razpisov za prijave posameznikov in razpisov, naslovljenih na ustrezne organizacije, kakor so raziskovalne agencije, raziskovalne institucije, univerze, organizacije za standardizacijo, organizacije civilne družbe ali podjetja, da bi se vzpostavila podatkovna zbirka kandidatov. Z odstopanjem od člena 237(3) finančne uredbe Komisija ali ustrezeni organ financiranja lahko po potrebi in v ustrezno utemeljenih primerih pregledno izbere katerega koli posameznega strokovnjaka z ustreznimi znanji in spretnostmi, ki ni vključen v podatkovno zbirko.
2. V skladu s členom 237(2) in 237(3) finančne uredbe so zunanji neodvisni strokovnjaki plačani na podlagi standardnih pogojev. Če je to upravičeno, se lahko dodeli ustrezna raven plačila, ki presega standardne pogoje, ki temeljijo na zadevnih tržnih standardih, zlasti za posebne strokovnjake na visoki ravni.
3. Dodatno k odstavkoma (2) in (3) členu 38 finančne uredbe se imena zunanjih neodvisnih strokovnjakov, ki ocenjujejo predloge za dodelitev nepovratnih sredstev, če so imenovani kot posamezniki, objavijo, skupaj z njihovim strokovnim področjem, vsaj enkrat letno na internetnem mestu Komisije ali organa financiranja. Takšni podatki se zbirajo, obdelujejo in objavljajo v skladu s pravili EU o varstvu podatkov.
4. Komisija ali ustrezeni organ financiranja pri imenovanju neodvisnih zunanjih strokovnjakov sprejme ustrezne ukrepe, da bi ob upoštevanju razmer na področju ukrepa v skupinah strokovnjakov in ocenjevalnih odborih dosegli uravnoteženo sestavo z vidika spretnosti, izkušenj, znanja, vključno na področju družbenih ved in humanistike, geografske raznolikosti in spola, ob upoštevanju razmer na področju ukrepa.

NASLOV III

SPREMLJANJE, KOMUNICIRANJE, OCENJEVANJE IN NADZOR PROGRAMA

Člen 45

Spremljanje in poročanje

1. Kazalci za poročanje o napredku Programa pri doseganju ciljev, določenih v členu 3, so navedeni v Prilogi V, skupaj s potmi do učinkov.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 50 zvezi s spremembami Priloge V, da dopolni ali spremeni kazalnike poti do učinkov, kadar je to potrebno, ter določi izhodiščne in ciljne vrednosti.
3. Sistem poročanja o uspešnosti zagotovi, da se podatki za spremljanje izvajanja programa in rezultatov zbirajo učinkovito, uspešno in pravočasno. V ta namen se sorazmerne zahteve glede poročanja naložijo prejemnikom sredstev Unije in (če je ustrezno) državam članicam²².
4. Ukrepi za spodbujanje sodelovanja na področju evropskih raziskav in inovacij se spremljajo in pregledujejo v okviru delovnih programov.

Člen 46

Informiranje, komuniciranje, obveščanje javnosti ter razširjanje in izkoriščanje rezultatov

1. Prejemniki sredstev Unije navedejo izvor in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije (zlasti pri promociji ukrepov in njihovih rezultatov) z zagotavljanjem doslednih, učinkovitih, sorazmernih in ciljno usmerjenih informacij več različnemu občinstvu, vključno z mediji in javnostjo.

²² Določbe za spremljanje evropskih partnerstev so navedene v Prilogi III Uredbe.

2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s programom ter njegovimi ukrepi in rezultati. Zainteresiranim subjektom se zagotovijo z dokazi podprte storitve povezovanja, ki temeljijo na podatkovni analizi in omrežni afiniteti, da bi se oblikovali konzorciji za skupne projekte, s posebnim poudarkom na prepoznavanju priložnosti za mreženje za pravne osebe iz držav članic z manj razvitim področjem raziskav in inovacij. Na podlagi take analize se lahko organizirajo ciljne prireditve za povezovanje za namen konkretnih razpisov za zbiranje predlogov. Finančna sredstva, dodeljena programu, prispevajo tudi k institucionalnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so povezane s cilji iz člena 3.
3. Komisija vzpostavi tudi strategijo razširjanja in izkoriščanja rezultatov, da bi povečala razpoložljivost in razširjenost rezultatov raziskav in inovacij ter znanja iz Programa in tako pospešila izkoriščanje v smeri uvedbe na trgu ter povečala vpliv Programa. Finančna sredstva za izvajanje Programa prispevajo tudi k celostnemu obveščanju o prednostnih nalogah politik Unije ter informiranju, komuniciranju, obveščanju javnosti, dejavnosti razširjanja in izkoriščanja, v kolikor so povezane s cilji iz člena 3.

Člen 47

Ocenjevanje programa

1. Ocenjevanje programa se izvede pravočasno, da bi ga bilo mogoče upoštevati v postopku odločanja o programu, njegovem nasledniku in drugih pobudah, pomembnih za raziskave in inovacije.
2. Vmesna ocena Programa se opravi s pomočjo neodvisnih strokovnjakov, izbranih po preglednem postopku, ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju Programa, vendar najpozneje štiri leta po začetku njegovega izvajanja. Vsebuje oceno dolgoročnih vplivov predhodnih okvirnih programov in pomeni podlago za prilagoditev izvajanja programa, če je to primerno.

3. Ob koncu izvajanja programa, vendar najpozneje štiri leta po zaključku obdobja, določenega v členu 1, Komisija zaključi končno oceno Programa. Vsebuje oceno dolgoročnih vplivov predhodnih okvirnih programov.
4. Komisija zaključke ocen skupaj s svojimi pripombami predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Člen 48

Revizije

1. Nadzorni sistem za Program zagotavlja ustrezno ravnovesje med zaupanjem in nadzorom, ob upoštevanju upravnih in drugih stroškov nadzora na vseh ravneh, zlasti za upravičence.
2. Revizijska strategija za Program temelji na finančni reviziji reprezentativnega vzorca odhodkov v celotnem programu. Reprezentativni vzorec se dopolni z izborom, ki temelji na oceni tveganj, povezanih z odhodki. Za ukrepe, ki prejemajo skupno financiranje iz različnih programov Unije, se revizija opravi samo enkrat in zajame vse vključene programe in njihova veljavna pravila.

3. Poleg tega se lahko Komisija ali organ financiranja opre na preglede kombiniranih sistemov na ravni upravičenca. Ti kombinirani pregledi so neobvezni za nekatere vrste upravičencev, sestavljeni so iz revizije sistemov in procesov in dopolnjeni z revizijo transakcij, ki jo opravi pristojni neodvisni revizor, usposobljen za izvajanje obveznih revizijskih pregledov računovodskih listin v skladu z Direktivo 2006/43/ES²³. Kombinirane preglede lahko uporablja Komisija ali organ financiranja za določitev splošnega zagotovila o dobrem finančnem upravljanju odhodkov ter za ponovno preučitev ravni naknadnih revizij in potrdil o računovodskih izkazih.
4. Komisija ali organ financiranja se v skladu s členom 127 finančne uredbe lahko opre na revizije uporabe prispevkov Unije, ki jih opravijo druge osebe ali subjekti, tudi tisti, ki niso pooblaščen s strani institucij ali organov Unije.
5. Revizije se lahko opravijo najpozneje dve leti po plačilu preostalega zneska.

Člen 49

Zaščita finančnih interesov Unije

1. Komisija ali njeni predstavniki in Računsko sodišče so pooblaščen, da na podlagi dokumentov in na kraju samem opravijo revizijo pri vseh prejemnikih nepovratnih sredstev, izvajalcih in podizvajalcih, ki so prejeli sredstva Unije na podlagi te uredbe, oziroma da v primeru mednarodnih organizacij opravijo preverjanje v skladu s sporazumi, ki so bili sklenjeni z njimi.

²³ Direktiva 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze, spremembi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS ter razveljavitvi Direktive Sveta 84/253/EGS (UL L 157, 9.6.2006, str. 87).

2. Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) lahko opravlja upravne preiskave, tudi na kraju samem, in inšpekcije, v skladu z določbami in postopki, določenimi v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, in Uredbi Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96, z namenom odkrivanja morebitne goljufije, korupcije ali kakršnih koli drugih nezakonitih dejavnosti, ki vplivajo na finančne interese Unije v zvezi s pogodbo, sporazumom ali sklepom o nepovratnih sredstvih, financiranih v skladu s to uredbo.
3. Tudi od pristojnih organov tretjih držav in mednarodnih organizacij se lahko zahteva, da sodelujejo z Evropskim javnim tožilstvom (EJT) v skladu s sporazumi o vzajemni pravni pomoči, kadar EJT preiskuje kazniva dejanja s svojega področja pristojnosti v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939.
4. Brez poseganja v odstavka 1 in 2 sporazumi o sodelovanju s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami pogodbe, sporazumi o nepovratnih sredstvih, druge pravne zaveze in sporazumi o vzpostavitvi proračunskega jamstva, ki izhajajo iz izvajanja te uredbe, vsebujejo določbe, ki izrecno pooblašajo Komisijo, Računsko sodišče in Urad OLAF, da v skladu s svojimi pristojnostmi opravljajo take revizije ter preglede in inšpekcije na kraju samem. Med njimi so tudi določbe, ki zagotavljajo, da enakovredne pravice podelijo tudi tretje osebe, ki sodelujejo pri izvajanju financiranja Unije ali operaciji financiranja, ki se v celoti ali deloma podpira s proračunskim jamstvom.

Člen 50

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov se prenese na Komisijo pod pogoji iz tega člena.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 45(2) se prenese na Komisijo za obdobje do 31. decembra 2028.

3. Prenos pooblastila iz člena 45(2) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Pred sprejetjem delegiranega akta se Komisija posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenuje vsaka država članica, v skladu z načeli iz Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 45(2), začne veljati, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Navedeni rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

NASLOV IV

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 51

Razveljavitev

Uredba (EU) št. 1291/2013 in Uredba (EU) št. 1290/2013 se razveljavita z učinkom od 1. januarja 2021.

Člen 52

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na nadaljnje izvajanje ali spreminjanje zadevnih ukrepov v skladu z Uredbo (EU) št. 1291/2013 in Uredbo (EU) št. 1290/2013, ki se še naprej uporabljata za zadevne ukrepe do njihovega zaključka. Za delovne načrte in ukrepe, predvidene v delovnih načrtih, sprejetih na podlagi Uredbe (EU) št. 1290/2013 in v okviru ustreznih temeljnih aktov organov financiranja, se še naprej uporabljajo Uredba (EU) št. 1290/2013 in navedeni temeljni akti, dokler niso dokončani.
2. Iz finančnih sredstev za Program se lahko krijejo tudi stroški tehnične in upravne pomoči, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med tem programom in ukrepi, sprejetimi na podlagi njegove prehodne Uredbe (EU) št. 1291/2013.

Člen 53

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament

Za Svet

Predsednik

Predsednik

PRILOGA I

SPLOŠNE SMERNICE ZA DEJAVNOSTI

Splošni in posebni cilji iz člena 3 se uresničujejo v celotnem programu preko področij ukrepanja in splošnih smernic dejavnosti, opisanih v tej prilogi ter v Prilogi I k posebnemu programu.

(1) Steber I „Odlična znanost“

Ta steber z dejavnostmi, navedenimi v nadaljevanju, v skladu s členom 4 spodbuja znanstveno odličnost, privablja najbolj nadarjene v Evropo, zagotavlja ustrezno podporo za raziskovalce na začetku poklicne poti in podpira ustvarjanje in razširjanje znanstvene odličnosti, visokokakovostnega znanja, metodologij in spretnosti, tehnologij in rešitev za svetovne družbene, okoljske in gospodarske izzive. Prispeva tudi k drugim posebnim ciljem Programa, kot je opisano v členu 3.

- (a) Evropski raziskovalni svet: zagotavlja privlačno in prožno financiranje, ki bo posameznim nadarjenim in ustvarjalnim raziskovalcem in njihovim ekipam omogočilo, da raziskujejo najobetavnejše poti na novih področjih znanosti, ne glede na njihovo državljanstvo in državo izvora in na podlagi natečaja, ki temelji izključno na merilu odličnosti.

Področje ukrepanja: pionirska znanost

- (b) Ukrepi Marie Skłodowska-Curie: zagotavljajo raziskovalcem nova znanja in spretnosti z mobilnostjo in izpostavljenostjo prek meja, sektorjev in disciplin, krepijo sisteme usposabljanja in razvoja poklicne poti, pa tudi strukturiranje in izboljšanje institucionalnih in nacionalnih sistemov zaposlovanja, ob upoštevanju Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev; pri tem ukrepi Marie Skłodowska-Curie pomagajo postavljati temelje za odlično evropsko raziskovalno okolje, po potrebi prispevajo k spodbujanju ustvarjanja delovnih mest, rasti in naložb ter reševanju sedanjih in prihodnjih družbenih izzivov.

Področja ukrepanja: spodbujanje odličnosti s pomočjo mobilnosti raziskovalcev preko meja, sektorjev in disciplin; spodbujanje novih znanj in spretnosti s pomočjo odličnega usposabljanja raziskovalcev; krepitev človeških virov ter razvoj znanj in spretnosti v celotnem evropskem raziskovalnem prostoru, če je to ustrezno in utemeljeno na podlagi študije, vključno s podporo raziskovalcem pri vračanju v njihovo državo izvora znotraj Unije in v Unijo; izboljšanje in olajševanje sinergij; spodbujanje obveščanja javnosti.

- (c) Raziskovalne infrastrukture: opremljanje Evrope s trajnostno raziskovalno infrastrukturo svetovnega formata, ki je prosto dostopna najboljšim raziskovalcem iz Evrope in zunaj nje; spodbujanje uporabe obstoječih raziskovalnih infrastruktur, vključno s tistimi, ki se financirajo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Pri tem se bodo izboljšale možnosti raziskovalne infrastrukture za podpiranje znanstvenega napredka in inovacij ter omogočanje odprte in odlične znanosti, ki temelji na načelih FAIR, skupaj z dejavnostmi, povezanimi s politiko in mednarodnim sodelovanjem Unije.

Področja ukrepanja: utrjevanje in razvijanje področja evropskih raziskovalnih infrastruktur; odpiranje, vključevanje in medsebojno povezovanje raziskovalnih infrastruktur; krepitev evropske politike na področju raziskovalnih infrastruktur in mednarodnega sodelovanja; krepitev vloge evropskih raziskovalnih infrastruktur in dejavnosti za inovacije in usposabljanje.

(2) Steber II „Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost“

Ta steber z dejavnostmi, navedenimi v nadaljevanju, v skladu s členom 4 podpira ustvarjanje in boljše širjenje visokokakovostnega novega znanja, tehnologij in trajnostnih rešitev, krepi konkurenčnost evropske industrije, krepi vpliv raziskav in inovacij na razvoj, podporo in izvajanje politik Unije, ter podpira uvajanje inovativnih rešitev v industriji, predvsem v MSP in zagonskih podjetjih, ter družbi za reševanje globalnih izzivov. Prispeva tudi k drugim posebnim ciljem Programa, kot je opisano v členu 3.

Družbene vede in humanistika se v celoti vključijo v vse sklope, vključno s posebnimi in namenskimi dejavnostmi.

Za zagotovitev čim večjega vpliva, prožnosti in sinergij so raziskovalne in inovacijske dejavnosti organizirane v šestih sklopih, ki bodo posamezno in skupaj dajali spodbude za interdisciplinarno in medsektorsko, čezmejno in mednarodno sodelovanje, ki bo zajemalo več politik. Sinergije in uskladitev med sklopi, zlasti sklopoma „Podnebje in energija“ ter „Mobilnost“ se zagotovijo z ustreznim usklajevanjem sklopov pri pripravi delovnih programov ter z ustreznimi sestavami programskega odbora. V tem stebru programa Obzorje Evropa bodo zajete dejavnosti iz širokega spektra tehnološke pripravljenosti, vključno z nižjimi ravni tehnološke pripravljenosti.

Vsak sklop prispeva k doseganju več ciljev trajnostnega razvoja, in številne cilje trajnostnega razvoja podpira več kot en sklop.

Dejavnosti raziskav in inovacij se izvajajo v sklopih, navedenih v nadaljevanju, in v povezavi med njimi:

- (a) sklop „Zdravje“: izboljšanje in varovanje zdravja in dobrega počutja državljanov vseh starosti z ustvarjanjem novega znanja, razvojem inovativnih rešitev in, če je to ustrezno, vključevanjem vidika spola v preprečevanje, diagnosticiranje, spremljanje in zdravljenje bolezni; zmanjšanje tveganj za zdravje, zaščita prebivalstva ter spodbujanje dobrega zdravja in dobrega počutja, tudi na delovnem mestu; povečanje stroškovne učinkovitosti, pravičnosti in vzdržnosti sistemov javnega zdravstva; preprečevanje bolezni, povezanih z revščino, ter podpiranje in omogočanje sodelovanja bolnikov ter skrbi za lastno zdravje.

Področja ukrepanja: zdravje v celotnem življenjskem obdobju; dejavniki okoljskega in družbenega zdravja; nenalezljive in redke bolezni; nalezljive bolezni, tudi bolezni, povezane z revščino, in zapostavljene bolezni; orodja, tehnologije in digitalne rešitve za zdravje in oskrbo, vključno s personalizirano medicino; sistemi zdravstvenega varstva;

- (b) sklop „Kultura in vključujoča družba“: krepitev demokratičnih vrednot, med katerimi so pravna država in temeljne pravice, varovanje naše kulturne dediščine in spodbujanje družbeno-ekonomskih sprememb, ki prispevajo k vključevanju in rasti, vključno z upravljanjem migracij in vključevanjem migrantov.

Področja ukrepanja: upravljanje in demokracija; kulturna dediščina; družbeno-ekonomske spremembe;

- (c) sklop „Civilna varnost za družbo“: odzivanje na izzive, ki izvirajo iz neprestanih varnostnih groženj, vključno s kibernetško kriminaliteto ter naravnimi nesrečami in nesrečami, ki jih povzroči človek.

Področja ukrepanja: družbe, odporne proti nesrečam; zaščita in varnost; kibernetška varnost;

- (d) sklop „Digitalno področje, industrija in vesolje“: krepitev zmogljivosti in zagotavljanje suverenosti Evrope na področju ključnih omogočitvenih tehnologij za digitalizacijo in proizvodnjo ter na področju vesoljske tehnologije vzdolž celotne vrednostne verige za oblikovanje konkurenčne, digitalne, nizkoogljične in krožne industrije; zagotavljanje trajnostne oskrbe s surovinami; razvoj sodobnih materialov in zagotovitev podlage za napredek in inovacije v zvezi s svetovnimi družbenimi izzivi.

Področja ukrepanja: proizvodne tehnologije; ključne digitalne tehnologije; nastajajoče omogočitvene tehnologije; napredni materiali; umetna inteligenca in robotika; internet naslednje generacije; napredno računalništvo in velepodatki; krožna industrija; nizkoogljična in čista industrija; vesolje, vključno z opazovanjem Zemlje;

- (e) sklop „Podnebje in energija“: boj proti podnebnim spremembam z boljšim razumevanjem njihovih vzrokov, razvoja, tveganj, vplivov in priložnosti ter z oblikovanjem energetskega sektorja, ki bo podnebjju in okolju prijaznejši ter bolj učinkovit, konkurenčen, pameten, varen in odporen, z izboljšanjem odpornosti Unije na zunanje pretrse in s prilagoditvijo družbenega ravnanja glede na cilje trajnostnega razvoja.

Področja ukrepanja: znanost o podnebjju in rešitve; oskrba z energijo; energetske sistemi in omrežja; stavbe in industrijski objekti v energetske prehod; skupnosti in mesta; industrijska konkurenčnost prometa; shranjevanje energije;

- (ee) sklop „Mobilnost“: oblikovanje prometnega sektorja, vključno z vozili, ki bo podnebjju in okolju prijaznejši ter bolj učinkovit, konkurenčen, pameten, varen in odporen.

Področja ukrepanja: konkurenčnost industrije v prometu; čist, varen in dostopen promet in mobilnost; pametna mobilnost;

- (f) sklop „Biogospodarstvo, hrana, naravni viri in okolje“: varovanje okolja, obnavljanje, trajnostno upravljanje in uporaba naravnih in bioloških virov s kopnega in morja za zaustavitev erozije biotske raznovrstnosti, za obravnavo preskrbe s hrano in varnosti prehrane za vse ter prehod na nizkoogljično, z viri gospodarno in krožno gospodarstvo ter trajnostno biogospodarstvo.

Področja ukrepanja: opazovanje okolja; biotska raznovrstnost in naravni viri; kmetijstvo, gozdarstvo in podeželska območja; morja, oceani in celinske vode; prehranski sistemi; sistemi biotehnoloških inovacij v biogospodarstvu EU; krožni sistemi;

- (g) nejedrski neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča: ustvarjanje visokokakovostnih znanstvenih izsledkov za učinkovite in cenovno dostopne dobre javne politike. Za nove pobude in predloge za zakonodajo EU so potrebni pametno zasnovani pregledni, izčrpni in uravnoteženi izsledki, za izvajanje politik pa je potrebno, da se izsledki merijo in spremljajo. Skupno raziskovalno središče bo politikam Unije zagotovilo neodvisne znanstvene izsledke in tehnično podporo skozi celoten cikel politike. Skupno raziskovalno središče bo svoje raziskave osredotočilo na prednostne naloge politik EU.

Področja ukrepanja: zdravje; vključenost, ustvarjalnost in kultura, civilna varnost za družbo; digitalno in industrija; podnebje, energija in mobilnost; biogospodarstvo, hrana, naravni viri in okolje; podpora za delovanje notranjega trga in gospodarsko upravljanje Unije; podpora državam članicam pri izvajanju zakonodaje in razvoju strategij pametne specializacije; analitična orodja in metode za oblikovanje politik; upravljanje znanja; prenos znanja in tehnologij; podpora znanosti, namenjena platformam za politike.

(3) Steber III „Inovativna Evropa“

Ta steber z dejavnostmi, navedenimi v nadaljevanju, v skladu s členom 4 spodbuja vse oblike inovacij, zlasti v MSP, in sicer z omogočanjem tehnološkega razvoja, prikazom in prenosom znanja, ter krepi uporabo inovativnih rešitev. Prispeval bo tudi k drugim posebnim ciljem Programa, kot je opisano v členu 3. EIC se bo izvajal predvsem s pomočjo dveh vrst ukrepov: Iskalec, ki se izvaja predvsem prek skupnih raziskav, in Pospeševalec.

- (a) Evropski svet za inovacije: spodbujanje vseh vrst inovacij z močnim poudarkom na prelomnih in disruptivnih inovacijah s potencialom za razširitev na ravni EU in mednarodni ravni.

Področja ukrepanja: Iskalec (Pathfinder), ki podpira prihodnje in nastajajoče prelomne tehnologije, tehnologije, ki ustvarjajo trg, in/ali visokotehnološke „deep-tech“ tehnologije; Pospeševalec (Accelerator), ki premošča vrzel v financiranju med poznimi fazami raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti in uvajanjem na trg, da se učinkovito uvedejo prelomne inovacije, ki oblikujejo trg, in zagotovi širitev podjetij, kadar trg ne zagotavlja uspešnega financiranja, dodatne dejavnosti, kot so nagrade in štipendije ter poslovne storitve z dodano vrednostjo.

- (b) Evropski inovacijski ekosistemi

Področja ukrepanja: Povezovanje, kjer je ustrezno v sodelovanju z EIT, z nacionalnimi in regionalnimi akterji na področju inovacij ter podpora izvajanju skupnih čezmejnih inovacijskih programov držav članic, regij in pridruženih držav, od izmenjave praks in znanja o urejanju inovacij do izboljšanja mehkih veščin za inovacije do ukrepov na področju raziskav in inovacij, vključno z odprtimi inovacijami ali inovacijami, ki jih usmerjajo uporabniki, da se poveča učinkovitost evropskega inovacijskega sistema. To bi se moralo izvajati v sinergiji z med drugim podporo ESRR za inovacijske ekosisteme in medregionalna partnerstva, povezana s tematiko pametne specializacije.

- (c) Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo

[Področja ukrepanja: krepitev in razširitev ekosistemov trajnostnih inovacij po vsej Evropi; spodbujanje razvoja podjetniških in inovacijskih znanj in spretnosti z vidika vseživljenjskega učenja in podpora podjetniški preobrazbi univerz v EU; prenos novih rešitev za svetovne družbene izzive na trg; sinergije in dodana vrednost znotraj programa Obzorje Evropa; povezave z obsežno in visoko tvegano podporo EIC za obetavne inovatorje, s podpiranjem zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve].

4) Del „Širitev sodelovanja in krepitev evropskega raziskovalnega prostora“

Ta del Programa z dejavnostmi, navedenimi v nadaljevanju, v skladu s členom 4 zagotavlja najboljšo možno doseganje rezultatov Programa ter tako širi sodelovanje in krepi evropski raziskovalni prostor. Njegov namen je okrepiti povezovanje po vsej Evropi in odpreti evropska omrežja raziskav in inovacij ter izkoristiti potencial vseh talentov Unije. Poleg tega prispeva k izboljšanju prepoznavnosti znanosti v družbi. Podpira posebne cilje Programa, kot je opisano v členu 3, vključno s posebnimi ukrepi za večje sodelovanje držav članic z manj razvitim področjem raziskav in inovacij. Dajal bo podlago za preostanek Programa in hkrati podpiral dejavnosti, ki prispevajo k privabljanju talentov, spodbujanju „kroženja možganov“ in preprečevanju bega možganov, k Evropi, ki bo v večji meri temeljila na znanju, bo inovativna in bo upoštevala enakost spolov, ki bo na čelu svetovne konkurence, spodbujala nadnacionalno sodelovanje ter tako optimizirala nacionalne prednosti in potencial po vsej Evropi v dobro delujočem evropskem raziskovalnem prostoru (ERP), v katerem znanje in visoko usposobljena delovna sila prosto krožita, kjer se rezultati raziskav in inovacij razširjajo ter jih obveščeni državljani razumejo in jim zaupajo, ti rezultati pa prinašajo koristi družbi kot celoti, ter v katerem politika EU, zlasti politika na področju raziskav in inovacij, temelji na visokokakovostnih znanstvenih izsledkih.

Prav tako podpira dejavnosti, katerih cilj je izboljšanje kakovosti predlogov pravnih subjektov iz držav članic z manj razvitim področjem raziskav in inovacij, kot so strokovni preliminarni pregledi predlogov in nasveti, ter spodbujanje dejavnosti nacionalnih kontaktnih točk za podporo mednarodnemu povezovanju, ter dejavnosti, namenjenih podpiranju pravnih oseb iz držav članic z manj razvitim področjem raziskav in inovacij, ki se pridružujejo že izbranim skupnim projektom, v katerih pravni subjekti iz teh držav članic ne sodelujejo.

Področja ukrepanja: širitev sodelovanja in izmenjava odličnosti prek povezovanja, tesnega medinstitucionalnega sodelovanja, pobud kateder ERP, COST ter dejavnosti za spodbujanje kroženja možganov; reforma in okrepitev evropskega sistema raziskav in inovacij, na primer s podpiranjem reforme nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih politik, zagotavljanje privlačnih poklicnih okolij in podpiranje enakosti spolov in znanosti za državljane.

PRILOGA I(a)

EVROPSKI INŠTITUT ZA INOVACIJE IN TEHNOLOGIJO (EIT)

Navedeno se uporablja pri izvajanju dejavnosti programa EIT:

[1. Utemeljitev

Kot je jasno navedeno v poročilu skupine na visoki o vplivu raziskav in inovacij v EU (Lamyjeva skupina na visoki ravni), je pot naprej „izobraziti se za prihodnost in vlagati v ljudi, ki bodo pomenili razliko.“ Zlasti se pozivajo evropske univerze, naj spodbujajo podjetništvo, odstranijo meje disciplin in institucionalizirajo močno sodelovanje med akademskim svetom in industrijo, ki ne bo temeljilo na disciplinah. Najnovejše raziskave kažejo, da je dostop do nadarjenih ljudi daleč najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na izbiro lokacije pri ustanoviteljih zagonskih podjetij. Priložnosti za podjetniško izobraževanje in usposabljanje imajo ključno vlogo pri kultiviranju bodočih inovatorjev in pri razvoju sposobnosti obstoječih inovatorjev za širitev poslovanja na višje ravni uspešnosti. Dostop do podjetniškega talenta, skupaj z dostopom do strokovnih storitev, kapitala in trgov na ravni EU, ter povezovanje ključnih inovacijskih akterjev okrog skupnega cilja so ključni elementi za spodbujanje inovacijskega ekosistema. Zato je treba usklajevati prizadevanja po vsej EU, da se ustvari kritična masa medsebojno povezanih podjetniških grozdov in ekosistemov po vsej EU.

Še vedno so potrebna prizadevanja za razvoj ekosistemov, kjer lahko raziskovalci, inovatorji, industrijska podjetja in vlade sodelujejo na enostaven način. Inovacijski ekosistemi dejansko še vedno ne delujejo optimalno zaradi različnih razlogov, kot so:

- interakcijo med inovacijskimi akterji še vedno ovirajo organizacijske, regulativne in kulturne ovire med njimi;
- prizadevanjem za krepitev inovacijskih sistemov manjka usklajevanje in jasno osredotočanje na specifične cilje in učinek.

Za reševanje prihodnjih izzivov, sprejemanje priložnosti novih tehnologij ter prispevanje k trajnostni gospodarski rasti, zaposlovanju, konkurenčnosti in blaginji evropskih državljanov je treba nadalje okrepiti zmogljivost Evrope za inovacije, in sicer s: spodbujanjem ustvarjanja novih okolij, ki bodo ugodna za sodelovanje in inovacije; krepitevijo inovacijskih zmogljivosti v akademskem in raziskovalnem sektorju; podpiranjem nove generacije podjetnikov; spodbujanjem ustanavljanja in razvoja inovativnih podjetij.

Narava in obseg inovacijskih izzivov zahtevata povezovanje in mobiliziranje akterjev in virov v evropskem merilu, s spodbujanjem čezmejnega sodelovanja. Obstaja potreba po odpravljanju izoliranosti disciplin in elementov v vrednostnih verigah ter spodbujanju vzpostavitve ugodnega okolja za učinkovito izmenjavo znanja in strokovnega znanja ter za razvoj in privabljanje podjetniških talentov.

2. Področja ukrepanja

2.1. *Trajnostni inovacijski ekosistemi po vsej Evropi*

V skladu z uredbo o EIT in strateškim inovacijskim programom bo EIT imel okrepljeno vlogo na področju krepitev trajnostnih inovacijskih ekosistemov po vsej Evropi. EIT bo zlasti še naprej deloval predvsem prek svojih skupnosti znanja in inovacij, tj. obsežnih evropskih partnerstev, ki obravnavajo specifične družbene izzive. Še naprej si bo prizadeval za krepitev inovacijskih ekosistemov, ki jih obkrožajo, in sicer z njihovim odpiranjem in spodbujanjem vključevanja raziskav, inovacij in izobraževanja. Poleg tega bo prispeval k premoščanju obstoječih vrzeli v uspešnosti inovacij v Evropi z razširitvijo svojega Regionalnega inovacijskega programa (EIT RIS). EIT bo sodeloval z inovacijskimi ekosistemi, ki imajo visok inovacijski potencial na podlagi strategije, tematske uskladitve in učinka, in sicer v tesni sinergiji s strategijami in platformami pametne specializacije.

Splošne smernice

- okrepitev učinkovitosti obstoječih skupnosti znanj in inovacij, kar omogoča prehod na samozadostnost na dolgi rok, ter ustanavljanje novih na omejenem številu tematskih področij;

- pospeševanje odličnosti regij v državah, ki so skromne ali zmerne inovatorke, po potrebi v tesnem sodelovanju z zadevnimi strukturnimi skladi.

2.2. *Inovacije in podjetniška znanja in spretnosti v okviru vseživljenjskega učenja, vključno s povečevanjem zmogljivosti univerz po vsej Evropi*

Izobraževalne dejavnosti EIT bodo okrepljene, da se z boljšim izobraževanjem in usposabljanjem spodbudijo inovacije in podjetništvo. Večja osredotočenost na razvoj človeškega kapitala bo temeljila na razširitvi obstoječih izobraževalnih programov skupnosti znanja in inovacij EIT, da bi še naprej študentom in strokovnjakom zagotavljali visokokakovostne učne načrte, ki temeljijo na inovacijah in podjetništvu, v skladu z industrijsko strategijo EU in strategijo EU za znanja in spretnosti. To lahko vključuje raziskovalce in inovatorje, ki jih podpirajo drugi deli programa Obzorje Evropa, zlasti ukrepi MSCA. EIT bo podpiral tudi modernizacijo univerz po Evropi in njihovo vključevanje v inovacijske ekosisteme, in sicer s spodbujanjem in povečevanjem njihovega podjetniškega potenciala in zmogljivosti ter s spodbujanjem, da bolje predvidijo nove zahteve po znanjih in spretnostih.

Splošne smernice

- Razvoj inovativnih učnih načrtov, ob upoštevanju prihodnjih potreb industrije, in medsektorskih programov, ki bodo ponujeni študentom, podjetnikom in strokovnjakom po vsej Evropi in zunaj nje in v katerih se strokovna in panožna znanja kombinirajo z v inovacije usmerjenim in podjetniškim znanjem in spretnostmi, kot so visokotehnološka znanja in spretnosti, povezana z digitalnimi in ključnimi omogočitvenimi tehnologijami;
- krepitev in širitev znaka EIT, da bi se izboljšala vidnost in prepoznavnost EIT izobraževalnih programov na podlagi partnerstev med različnimi visokošolskimi ustanovami, raziskovalnimi središči in podjetji ter ponudili učni načrti, ki vključujejo učenje ob delu, in namensko podjetniško izobraževanje ter mednarodno, medorganizacijsko in medsektorsko mobilnost;

- razvoj zmogljivosti za inovacije in podjetništvo v sektorju visokošolskega izobraževanja z nadgrajevanjem strokovnega znanja skupnosti EIT pri povezovanju izobraževanja, raziskav in podjetja;
- krepitev vloge skupnosti nekdanjih diplomantov EIT kot zgled za nove študente in močan instrument za komuniciranje vpliva EIT.

2.3. Nove rešitve na trg

EIT bo spodbudila in okrepila vlogo podjetnikov, inovatorjev, raziskovalcev, učiteljev, študentov in drugih inovacijskih akterjev za sodelovanje v interdisciplinarnih skupinah, da se oblikujejo ideje in preoblikujejo v postopne in prelomne inovacije. Dejavnosti bodo označevale odprte inovacije in čezmejni pristop, s poudarkom na vključevanju dejavnosti iz trikotnika znanja, ki vplivajo na uspeh (npr. promotorji projektov lahko izboljšajo njihov dostop do: posebej usposobljenih diplomantov, vodilnih uporabnikov, zagonskih podjetij z inovativnimi zamislimi, tujih podjetij z ustreznimi dopolnilnimi sredstvi itd.).

Splošne smernice

- Podpora za razvoj novih izdelkov in storitev, v kateri bodo sodelovali akterji iz trikotnika znanja, da se ustvarijo na trg pripravljene rešitve;
- izvajanje storitev na visoki ravni in podpora inovativnim podjetjem, vključno s tehnično pomočjo za izboljšanje izdelkov ali storitev, vsebinskim mentorstvom, podporo za pridobivanje ciljnih strank in zbiranje kapitala, da bi inovacije hitro dosegle trg in se pospeši proces rasti.

2.4. Sinergije in dodana vrednost programa Obzorje Evropa

EIT bo povečal svoja prizadevanja za izkoriščanje sinergij in komplementarnosti z različnimi akterji in pobudami na ravni EU in svetovni ravni ter razširil obstoječo mrežo sodelujočih organizacij na strateški in operativni ravni.

Splošne smernice

- Sodelovanje z EIC pri racionalizaciji podpore (tj. financiranja in storitev), ki se zagotavljajo zelo inovativnim podjetjem v zagonski in fazi širitve, zlasti prek skupnosti znanja in inovacij;
- načrtovanje in izvajanje dejavnosti EIT za doseganje največjih možnih sinergij z ukrepi v okviru stebra Globalni izzivi in evropska industrijska konkurenčnost in njihovo dopolnjevanje;
- sodelovanje z državami članicami EU na nacionalni in regionalni ravni, z vzpostavljanjem strukturiranega dialoga in usklajevanjem prizadevanj za omogočanje sinergij z nacionalnimi in regionalnimi pobudami, vključno s strategijami pametne specializacije, da se opredelijo, izmenjujejo in razširjajo dobre prakse in spoznanja;
- posredovanje in razširjanje inovativnih praks in spoznanj ter prispevanje k inovacijski politiki v Evropi v sodelovanju z drugimi deli programa Obzorje Evropa;
- zagotavljanje prispevka k razpravi o inovacijski politiki in prispevka k zasnovi in izvajanju prioritet politik EU s stalnim sodelovanjem z vsemi ustreznimi službami Evropske komisije, drugimi programi EU in njihovimi deležniki, ter nadaljnje preučevanje priložnosti v pobudah za izvajanje politik;
- izkoriščanje sinergij z drugimi programi EU, ki podpirajo razvoj človeškega kapitala in inovacij (npr. ESS+, ESRR, Erasmus in COSME Plus/enotni trg);

- razvoj strateških zavezništov s ključnimi akterji na področju inovacij na ravni EU in na mednarodni ravni, ter podpora skupnostim znanja in inovacij za razvoj sodelovanja in povezav s ključnimi partnerji iz trikotnika znanja iz tretjih držav s ciljem odpiranja novih trgov za rešitve, ki jih podpirajo skupnosti znanja in inovacij, in privabljanja financiranja in talentov iz tujine. Spodbuja se sodelovanje tretjih držav.]

PRILOGA II

VRSTE UKREPOV

Program se izvaja z uporabo omejenega števila „vrst ukrepov“, za katere so značilni posebni cilji ali pogoji.

Glavne vrste ukrepov so:

- ukrep na področju raziskav in inovacij: sestavljen je zlasti iz dejavnosti, katerih cilj je odkrivanje novega znanja in/ali preučitev izvedljivosti nove ali izboljšane tehnologije, izdelka, procesa, storitve ali rešitve. Vključuje lahko temeljne in uporabne raziskave, tehnološki razvoj in povezovanje, preskušanje, prikaz in preverjanje prototipov manjšega obsega v laboratorijskem ali simuliranem okolju;
- ukrep na področju inovacij: vključuje zlasti dejavnosti, ki so neposredno namenjene izdelavi načrtov in ureditev ali zasnov za nove, spremenjene ali izboljšane izdelke, procese ali storitve, med katerimi je lahko izdelava prototipov, preskušanje, predstavljanje, poskusno izvajanje, obsežno preveritev izdelkov in replikacijo trga;
- ukrepi na področju inovacij in uvajanja na trg: vključujejo ukrepanje na področju inovacij in druge dejavnosti, ki so potrebne za uvedbo inovacije na trgu, vključno s širitvijo podjetij, in zagotavljajo kombinirano financiranje programa Obzorje Evropa (kombinacija financiranja z nepovratnimi sredstvi in zasebnega financiranja);
- pionirske raziskave Evropskega raziskovalnega sveta (vključno s potrditvijo koncepta ERC): glavne raziskovalne ukrepe, ki jih vodijo raziskovalci, ki te ukrepe izvajajo pri enem ali več upravičencih (samo ERC);
- ukrep na področju usposabljanja in mobilnosti: usmerjen v izboljšanje spretnosti, znanja in poklicnih možnosti raziskovalcev na podlagi mobilnosti med državami ter, če je ustrezno, med sektorji ali disciplinami;

- ukrep sofinanciranja programa: ukrep za zagotovitev večletnega skupnega financiranja programa dejavnosti, ki jih določijo in/ali izvajajo subjekti, ki upravljajo in/ali financirajo programe raziskav in inovacij in ne spadajo med organe financiranja Unije. Tak program dejavnosti lahko podpira mreženje in usklajevanje, raziskave, inovacije, pilotne ukrepe ter ukrepe na področju inovacij in uvajanja na trgu, ukrepe usposabljanja in mobilnosti, ozaveščanje in komuniciranje, razširjanje in izkoriščanje ali vse ustrezne oblike finančne podpore, kot so nepovratna sredstva, nagrade, javna naročila ter kombinirano financiranje programa Obzorje Evropa ali kombinacija tega. Ukrep sofinanciranja programa lahko izvajajo ti subjekti neposredno ali s strani tretjih oseb v njihovem imenu;
- ukrep predkomercialnega naročanja: ukrep, katerega glavni cilj je uresničitev predkomercialnega naročila, ki ga izvedejo upravičenci, ki so javni naročniki ali naročniki;
- ukrep javnega naročanja inovativnih rešitev: ukrep, katerega glavni cilj je uresničitev skupnega ali usklajenega javnega naročila inovativnih rešitev, ki ga izvedejo upravičenci, ki so javni naročniki ali naročniki;
- usklajevalni in podporni ukrep: ukrep, ki prispeva k ciljem Programa, razen dejavnosti raziskav in inovacij (razen kadar se opravljajo v okviru komponente „širitev sodelovanja in izmenjava odličnosti“ dela „širitev sodelovanja in krepitev evropskega raziskovalnega prostora“), kot so standardizacija, razširjanje rezultatov, ozaveščanje in komunikacija, mreženje, storitve usklajevanja in podpore, dialogi o politikah ter dejavnosti in študije vzajemnega učenja; usklajevanje od spodaj navzgor brez sofinanciranja EU za raziskovalne dejavnosti, kar omogoča sodelovanje med pravnimi subjekti iz držav članic in pridruženih držav, da se okrepi evropski raziskovalni prostor;
- nagrada za spodbujanje: nagrada za spodbujanje usmeritve naložb v določeno smer z določitvijo cilja pred izvedbo dela;

- nagrada za priznanje: priznanje za nagrajevanje preteklih dosežkov in izjemnega dela, ki je že opravljeno;

javno naročanje: za izvajanje delov Programa, povezanih s strateškimi interesi in samostojnostjo Unije in za organiziranje javnih naročil za študije, proizvode, storitve in zmogljivosti za lastne potrebe Komisije; javna naročila se lahko dodelijo tudi v obliki predkomercialnega naročanja ali naročanja inovativnih rešitev, ki ga izvede Komisija ali ustrezni organi financiranja v svojem imenu ali skupaj z javnimi naročniki in naročniki iz držav članic in pridruženih držav.

- posredni ukrepi: dejavnosti raziskav in inovacij, ki jim Unija zagotavlja finančno podporo in ki jih izvajajo udeleženci;
- neposredni ukrepi: dejavnosti raziskav in inovacij, ki jih izvaja Komisija preko svojega Skupnega raziskovalnega središča (JRC).

PRILOGA III

PARTNERSTVA

Evropska partnerstva se izbirajo, izvajajo, spremljajo, ocenjujejo, postopoma ukinjajo ali obnavljajo na podlagi naslednjih meril:

1) Izbor:

- (a) prikaz, da je evropsko partnerstvo učinkovitejše pri doseganju zadevnih ciljev Programa prek vključevanja in sodelovanja partnerjev, predvsem pri ustvarjanju jasno vidnih vplivov za EU in njene državljanke, zlasti na področju svetovnih izzivov ter ciljev raziskav in inovacij, izboljšanja konkurenčnosti EU in prispevka h krepitvi Evropskega raziskovalnega in inovacijskega prostora ter po potrebi mednarodnih zavez;

v primeru institucionaliziranih evropskih partnerstev, vzpostavljenih v skladu s členom 185 PDEU, je obvezna udeležba držav članic Unije v višini najmanj 40 %;

- (b) skladnost in sinergije evropskega partnerstva na področju raziskav in inovacij EU, v največji možni meri po pravilih programa Obzorje Evropa;
- (c) preglednost in odprtost evropskega partnerstva v zvezi z opredelitvijo prednostnih nalog in ciljev v smislu pričakovanih rezultatov in vplivov ter v zvezi s sodelovanjem partnerjev in deležnikov iz celotne vrednostne verige, iz različnih sektorjev in disciplin, tudi mednarodnih, kadar je to primerno in ne posega v evropsko konkurenčnost; jasni načini za spodbujanje sodelovanja MSP ter za razširjanje in izkoriščanje rezultatov, zlasti s strani MSP, tudi prek posredniških organizacij;

- (d) predhodno dokazana dodana vrednost in usmeritev evropskega partnerstva, vključno s skupno strateško vizijo namena evropskega partnerstva. Ta vizija bo zajemala zlasti:
- opredelitev merljivih pričakovanih konkretnih dosežkov, rezultatov in učinkov v določenih rokih, vključno s ključno gospodarsko in/ali družbeno vrednostjo za Evropo;
 - dokazane pričakovane kvalitativne in pomembne kvantitativne učinke finančnega vzvoda, vključno z metodo za merjenje ključnih kazalnikov uspešnosti;
 - pristope za zagotavljanje prilagodljivosti izvajanja in prilagajanja spreminjajočim se potrebam politik ali družbe ali trga ali znanstvenega napredka, da se izboljša usklajenost politik na regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU;
 - izhodno strategijo in ukrepe za postopno odpravo programa;
- (e) predhodno dokazana dolgoročna zavezanost partnerjev, vključno z najmanjšim možnim deležem javnih in/ali zasebnih naložb;

v primeru institucionaliziranih evropskih partnerstev mora biti finančni in/ali stvarni prispevek partnerjev, z izjemo Unije, najmanj 50 % in lahko znaša največ 75 % skupnih proračunskih obveznosti evropskega partnerstva. Za vsako institucionalizirano evropsko partnerstvo mora biti delež prispevkov partnerjev, razen Unije, v obliki finančnih prispevkov. Za partnerje, razen Unije in sodelujočih držav, bi morali biti finančni prispevki namenjeni predvsem pokritju stroškov, povezanih z nekonkurenčnimi dejavnostmi.

2) Izvedba:

- (a) sistemski pristop, ki zagotavlja aktivno in zgodnje sodelovanje držav članic in doseganje pričakovanih vplivov evropskega partnerstva s prožnim izvajanjem skupnih ukrepov z visoko evropsko dodano vrednostjo, ki tudi presegajo skupne razpise za raziskovalne in inovacijske dejavnosti, vključno s tistimi, ki se nanašajo na tržno ali regulativno uvedbo ali uvedbo politike;

- (b) ustrezni ukrepi za zagotavljanje stalne odprtosti in preglednosti pobude pri izvajanju, zlasti za določanje prednostnih nalog in sodelovanje pri razpisih za zbiranje predlogov, prepoznavnosti Unije, ukrepi za komuniciranje in ozaveščanje javnosti, razširjanje in izkoriščanje rezultatov, vključno z jasnim prostim dostopom / strategijo za uporabnike vzdolž celotne verige vrednosti; ustrezni ukrepi za spodbujanje sodelovanja MSP ter obveščanje MSP;
- (c) usklajevanje in/ali skupne dejavnosti z drugimi ustreznimi raziskovalnimi in inovacijskimi pobudami, da se zagotovijo učinkovite sinergije, med drugim da se premostijo morebitne ovire pri izvajanju na nacionalni ravni in poveča stroškovna učinkovitost;
- (d) zaveze vsakega partnerja, zlasti za finančne prispevke, v skladu z nacionalnimi določbami v celotnem življenjskem ciklu pobude;
- (e) v primeru institucionaliziranega evropskega partnerstva dostop do rezultatov in drugih podatkov, povezanih z ukrepom, za Komisijo in vse sodelujoče države, ki sofinancirajo zadevni ukrep, za namene razvijanja, izvajanja in spremljanja politik ali programov Unije.

3) Spremljanje:

- (a) sistem spremljanja v skladu z zahtevami iz člena 45 za spremljanje napredka pri doseganju posebnih ciljev politike, konkretnih rezultatov in ključnih kazalnikov uspešnosti, ki omogočajo ocenjevanje dosežkov v obdobju, vplivov in morebitnih potreb po popravilih ukrepov;
- (b) redno namensko poročanje o kvantitativnih in kvalitativnih učinkih finančnega vzvoda, vključno o odobrenih in dejansko zagotovljenih finančnih prispevkih in prispevkih v naravi, prepoznavnosti in položaju v mednarodnem okviru, vplivu na tveganje, povezano z raziskavami in inovacijami, za naložbe zasebnega sektorja;
- (c) podrobne informacije o postopku ocenjevanja in rezultatih vseh razpisov za zbiranje predlogov v okviru partnerstev, ki se dajo na razpolago pravočasno in so dostopne v skupni elektronski zbirki podatkov.

4) Ocena, postopna ukinitve in obnova:

- (a) ocenjevanje vplivov, doseženih na ravni Unije v zvezi z opredeljenimi ciljnim vrednostmi in ključnimi kazalniki uspešnosti, ki se upošteva pri oceni Programa iz člena 47, vključno z oceno najučinkovitejšega načina izvajanja ukrepov politike za kakršen koli prihodnji ukrep; umestitev morebitne obnove evropskega partnerstva v skupno področje evropskih partnerstev in njegove prednostne naloge politik v tesnem posvetovanju z državami članicami;
- (b) če se evropsko partnerstvo ne obnovi, ustrezni ukrepi za zagotovitev postopnega ukinjanja financiranja okvirnega programa v skladu s pogoji in časovnim načrtom, predhodno dogovorjenimi s sodelujočimi partnerji, brez poseganja v morebitno nadaljnje nadnacionalno financiranje iz nacionalnih ali drugih programov Unije in brez poseganja v zasebne naložbe.

PRILOGA IV

SINERGIJE Z DRUGIMI PROGRAMI

- [1. Sinergije z Evropskim kmetijskim jamstvenim skladom in Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja (skupna kmetijska politika – SKP), bodo zagotovile, da:
- (a) se raziskovalne in inovacijske potrebe kmetijskega sektorja in podeželskih območij v EU ugotovijo zlasti v okviru evropskega partnerstva za inovacije „Kmetijska produktivnost in trajnost“²⁴ in se upoštevajo v procesu načrtovanja strateških raziskav in inovacij in delovnih programih Programa;
 - (b) skupna kmetijska politika omogoča najboljšo uporabo rezultatov raziskav in inovacij ter spodbuja obsežno uvajanje inovativnih rešitev, tudi tistih, ki izhajajo iz projektov, financiranih s sredstvi okvirnih programov za raziskave in inovacije, ter evropskega partnerstva za inovacije „Kmetijska produktivnost in trajnost“;
 - (c) EKSRP podpira uvajanje in širjenje znanja in rešitev, ki izvirajo iz rezultatov Programa in omogočajo nastanek bolj dinamičnega kmetijskega sektorja in novih priložnosti za razvoj kmetijskih območij.
2. Sinergije z Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo (ESPR) bodo zagotovile, da:
- (a) bosta Program in ESPR v veliki meri medsebojno povezana, saj se bodo potrebe po raziskavah in inovacijah EU na tem področju prenašale v okviru procesa strateškega načrtovanja raziskav in inovacij v programu Obzorje Evropa.

²⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o Evropskem partnerstvu za inovacije „Kmetijska produktivnost in trajnost“ (COM(2012) 79 final).

- (b) bo ESRR podpiral uvajanje novih tehnologij in inovativnih proizvodov, procesov in storitev, zlasti tistih, ki izhajajo iz Programa na področju morske in pomorske politike; bo podpiral tudi zbiranje podatkov na terenu in obdelavo teh podatkov ter razširjal ustrezne ukrepe, ki se podpirajo v okviru Programa, to pa bo prispevalo k izvajanju skupne ribiške politike, pomorske politike EU in mednarodnemu upravljanju oceanov.

3. Sinergije z Evropskim skladom za regionalni razvoj (ESRR) bodo zagotovile, da:

- (a) se bodo uporabljale ureditve za kombinirano financiranje iz ESRR in Programa za podporo dejavnostim, ki povezujejo strategije pametne specializacije in mednarodno odličnost na področju raziskav in inovacij, vključno s skupnimi nadregionalnimi/nadnacionalnimi programi in vseevropskimi raziskovalnimi infrastrukturami, z namenom krepitev evropskega raziskovalnega prostora;
- (b) se bo ESRR med drugim osredotočal na razvoj in krepitev regionalnih in lokalnih raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov ter industrijskega preoblikovanja, vključno s podporo za uporabo rezultatov ter uvajanje novih tehnologij in inovativnih rešitev iz okvirnih programov za raziskave in inovacije v okviru ESRR.

4. Sinergije z Evropskim socialnim skladom+ (ESS+) bodo zagotovile, da:

- (a) bo ESS+ lahko vključeval in širil inovativne izobraževalne programe, ki jih podpira Program, tudi preko nacionalnih ali regionalnih programov, da bi ljudi opremili z znanji, spretnostmi in kompetencami, ki so potrebne za delovna mesta prihodnosti.
- (b) se bodo ureditve za dopolnilno financiranje iz ESS+ lahko uporabljale za podporo dejavnosti, ki spodbujajo razvoj človeškega kapitala na področju raziskav in inovacij, da bi okrepile evropski raziskovalni prostor;

- (c) bo področje „Zdravje“ Evropskega socialnega sklada+ vključevalo inovativne tehnologije ter nove poslovne modele in rešitve, zlasti tiste, ki izhajajo iz Programov, ter tako prispevalo k inovativnim, učinkovitim in trajnostnim zdravstvenim sistemom držav članic in lažjemu dostopu do boljšega in varnejšega zdravstva za evropske državljane.

5. Sinergije z instrumentom za povezovanje Evrope (IPE) bodo zagotovile, da:

- (a) se bodo v okviru procesa načrtovanja strateških raziskav in inovacij Programa ugotovile in določile potrebe po raziskavah in inovacijah na področju prometa, energetike in digitalnega sektorja v EU;
- (b) bo IPE podpiral obsežno uvedbo in uporabo inovativnih novih tehnologij in rešitev na področju prometa, energije in digitalnih fizičnih infrastruktur, zlasti tistih, ki izhajajo iz okvirnih programov za raziskave in razvoj.
- (c) bo izmenjava informacij in podatkov med projekti okvirnega programa in projekti IPE poenostavljena, na primer s poudarjanjem tehnologij iz okvirnega programa z visoko stopnjo pripravljenosti za trg, da bi se lahko nadalje uvajale preko IPE.

6. Sinergije s Programom digitalna Evropa (DEP) bodo zagotovile, da:

- (a) bodo vrsta ukrepov, ki jih je treba podpreti, njihovi pričakovani neposredni učinki in intervencijska logika različni in se bodo dopolnjevali, čeprav se več tematskih področij, ki jih obravnavata Program in DEP, prekriva;

- (b) bodo potrebe po raziskavah in inovacijah, ki so povezane z digitalnimi vidiki, ugotovljene in določene v načrtih strateških raziskav in inovacij Obzorja Evropa; mednje spadajo tudi raziskave in inovacije na področju visoko zmogljivega računalništva, umetne inteligence, kibernetске varnosti, pri katerih se digitalne tehnologije kombinirajo z drugimi omogočitenimi tehnologijami in netehnološkimi inovacijami; bo zagotovljena podpora za širitev podjetij, ki uvajajo prodorne inovacije, od katerih bodo številne združevale digitalne in fizične tehnologije; vključitev digitalnih tehnologij v celotni steber „Globalni izzivi in industrijska konkurenčnost“; podpora digitalnim raziskovalnim infrastrukturam;
- (c) se bo DEP osredotočal na krepitev digitalnih zmogljivosti velikega obsega in infrastrukture na področju visoko zmogljivega računalništva, umetne inteligence, kibernetске varnosti ter naprednih digitalnih znanj in spretnosti, ki so v okviru EU namenjene široki uporabi in uveljavitvi kritičnih obstoječih ali preizkušenih inovativnih digitalnih rešitev po vsej Evropi na področjih javnega interesa (kot so zdravje, javna uprava, pravosodje in izobraževanje) ali nedelovanja trga (kot je digitalizacija podjetij, zlasti malih in srednje velikih podjetij); DEP se večinoma izvaja z usklajenimi in strateškimi naložbami z državami članicami, zlasti preko skupnih javnih naročil, v digitalne zmogljivosti, ki se bodo souporabljale po vsej Evropi, in v ukrepe na ravni EU, ki podpirajo interoperabilnost in standardizacijo kot del razvoja enotnega digitalnega trga;
- (d) bodo zmogljivosti in infrastrukture DEP na voljo raziskovalni in inovacijski skupnosti, tudi za dejavnosti, ki se podpirajo v Programu, vključno s preizkušanjem, eksperimentiranjem in predstavljanjem v vseh sektorjih in disciplinah.
- (e) bo DEP vse bolj prevzemal in uvajal nove digitalne tehnologije, razvite v Programu;
- (f) se bodo pobude Programa za razvoj izobraževalnih programov za pridobitev znanj, spretnosti in kompetenc, vključno s tistimi, ki se izvajajo v kolokacijskih centrih digitalnih skupnosti znanja in inovacij (SZI) Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, dopolnjevale z razvojem zmogljivosti na področju naprednih digitalnih znanj in spretnosti, ki jih podpira program Digitalna Evropa.

- (g) bodo močni usklajevalni mehanizmi za strateško načrtovanje in postopki delovanja usklajeni med programoma, njune strukture upravljanja pa bodo vključevale ustrezne službe Komisije ter druge službe, ki jih zadevajo različni deli teh programov.

7. Sinergije s programom za enotni trg bodo zagotovile, da:

- (a) bo program za enotni trg obravnaval nedelovanje trga, ki vpliva na vsa MSP, in bo spodbujal podjetništvo ter ustanavljanje in rast podjetij. Med programom za enotni trg, ki se izvaja prek InvestEU, in ukrepi prihodnjega Evropskega sveta za inovacije, ki so namenjeni inovativnim podjetjem, obstaja popolna komplementarnost, tudi na področju podpornih storitev za MSP, zlasti kadar trg ne zagotavlja uspešnega financiranja;
- (b) se bo lahko Evropska podjetniška mreža, kot tudi druge podporne strukture za MSP (npr. nacionalne kontaktne točke, agencije za inovacije), uporabljala za izvajanje podpornih storitev v okviru Sveta za inovacije programa Obzorje Evropa.

8. Sinergije s programom LIFE – program za okoljske in podnebne ukrepe, bodo zagotovile, da:

se bodo v okviru procesa načrtovanja strateških raziskav in inovacij Programa ugotovile in določile potrebe po raziskavah in inovacijah za obravnavo izzivov na področju okolja, podnebja in energije v EU. Program LIFE bo še naprej deloval kot katalizator za izvajanje okoljske, podnebne in ustrezne energetske politike in zakonodaje EU, tudi s sprejetjem in uporabo rezultatov raziskav in inovacij iz Programa, in jih pomagal uvajati na državni in (med-)regionalni ravni, kjer lahko prispeva k obravnavi vprašanj okoljske, podnebne ali energetske učinkovitosti. Program LIFE bo še naprej spodbujal zlasti sinergije v okvirnem programu, tako da bo med ocenjevanjem dodeljeval bonuse predlogom, ki vključujejo uporabo rezultatov iz okvirnega programa. Standardni projekti ukrepov LIFE bodo podpirali razvoj, preizkušanje ali predstavljanje primernih tehnologij ali metodologij za izvajanje okoljske in podnebne politike EU, ki se lahko pozneje uporabijo v velikem obsegu, financirajo pa se iz drugih virov, tudi iz Programa. Evropski svet za inovacije iz Programa lahko podpre širitev ali komercializacijo novih prelomnih zamisli, ki lahko nastanejo pri izvajanju projektov programa LIFE.

9. Sinergije s programom Erasmus+ bodo zagotovile, da:

- (a) se bodo združena sredstva Programa in programa Erasmus uporabljala za podporo dejavnostim, ki so namenjene krepitvi in posodobitvi evropskih visokošolskih ustanov. Program bo dopolnjeval podporo iz programa Erasmus za pobudo o evropskih univerzah, zlasti njene raziskovalne razsežnosti v okviru razvoja novih skupnih in povezanih dolgoročnih, trajnostnih strategij izobraževanja, raziskav in inovacij omogočili razvoj novih skupnih in povezanih dolgoročnih in trajnostno naravnanih strategij na področju izobraževanja, raziskav in inovacij na podlagi naddisciplinarnih in medsektorskih pristopov, da bi v praksi uresničili trikotnik znanja in tako spodbudili gospodarsko rast.

- (b) bosta Program in program Erasmus spodbujala povezovanje izobraževanja in raziskovanja s spodbujanjem visokošolskih ustanov k oblikovanju in vzpostavljanju skupnih strategij na področju izobraževanja, raziskav in inovacij, k zagotavljanju najnovejših raziskovalnih spoznanj in praks za poučevanje, da bi omogočila pridobivanje izkušenj na področju dejavnega raziskovanja vsem študentom in osebju v visokošolskem izobraževanju, zlasti pa raziskovalcem, ter podprla druge dejavnosti, ki povezujejo visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije.

10. Sinergije z Evropskim vesoljskim programom bodo zagotovile, da:

- (a) se bodo v okviru procesa načrtovanja strateških raziskav in inovacij Programa ugotovile in določile potrebe po raziskavah in inovacijah v nabavnih in prodajnih sektorjih vesoljskega programa v EU; se bodo ukrepi na področju vesoljskih raziskav, ki se bodo izvajali preko programa Obzorje Evropa, izvajali z ozirom na naročanje in upravičenost subjektov v skladu z določbami vesoljskega programa, kjer je primerno;
- (b) se bodo podatki, pridobljeni iz vesolja, in storitve, ki jih Evropski vesoljski program zagotavlja kot javno dobrino, uporabljali v raziskavah in inovacijah za razvoj prodornih rešitev, vključno z okvirnim programom, zlasti za trajnostno hrano in naravne vire, spremljanje podnebja, pametna mesta, avtomatizirana vozila, varnost in obvladovanje nesreč.
- (c) bodo storitve dostopa do podatkov in informacij programa Copernicus prispevale k evropskemu oblaku odprte znanosti in s tem olajšale dostop do podatkov programa Copernicus raziskovalcem in znanstvenikom; raziskovalne infrastrukture, zlasti omrežja za opazovanje na kraju samem, bodo bistveni elementi infrastrukture za opazovanje na kraju samem, ki omogočajo storitve programa Copernicus, same pa tudi izkoriščajo podatke, ki nastajajo pri storitvah programa Copernicus.

11. Sinergije z Instrumentom za sosedstvo, razvoj in mednarodno sodelovanje (v nadaljnjem besedilu: zunanji instrument) bodo zagotovile, da bodo raziskovalne in inovacijske dejavnosti v Programu s sodelovanjem tretjih držav in ciljnim ukrepi mednarodnega sodelovanja skušale doseči usklajenost in povezavo s programi sočasnih ukrepov za uvajanje na trg in krepitev zmogljivosti v okviru zunanjega instrumenta, in sicer na podlagi skupne opredelitve potreb in področij posegov, ki se na splošno opredelijo v postopku načrtovanja strateških raziskav in inovacij programa Obzorje Evropa.
12. Sinergije s Skladom za notranjo varnost in instrumentom za upravljanje meja v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja bodo zagotovile, da:
- (a) se bodo v okviru procesa načrtovanja strateških raziskav in inovacij Programa ugotovile in določile potrebe na področjih varnosti in integriranega upravljanja meja;
 - (b) bosta Sklad za notranjo varnost in Sklad za integrirano upravljanje meja podpirala uvajanje inovativnih novih tehnologij in rešitev, zlasti tistih, ki izhajajo iz okvirnih programov za raziskave in inovacije na področju varnostnih raziskav.
13. Sinergije s skladom InvestEU bodo zagotovile, da:
- (a) bo Program iz lastnega proračuna zagotovil kombinirano financiranje za inovatorje, za katere je značilna visoka stopnja tveganja in za katere trg, kjer to pride v poštev, ne zagotavlja uspešnega in trajnostnega financiranja, obenem pa bo zagotovil primerno usklajevanje v podporo učinkovitemu izvajanju in upravljanju zasebnega financiranja kot dela kombiniranega financiranja preko sredstev in posrednikov, ki jih podpira sklad InvestEU;
 - (b) bodo finančni instrumenti za raziskave in inovacije ter MSP združeni v skladu InvestEU, zlasti preko namenskega tematskega okvira za raziskave in inovacije ter preko proizvodov, ki se uvajajo preko okvira za MSP in so usmerjena k inovativnim podjetjem, s čimer bodo prispevali tudi k uresničevanju ciljev Programa.

14. Sinergije s Skladom za inovacije v sistemu trgovanja z emisijami (v nadaljnjem besedilu: inovacijski sklad) bodo zagotovile, da:
- (a) bo inovacijski sklad usmerjen predvsem v inovacije na področju nizkoogljičnih tehnologij in procesov, vključno z okoljsko varnim zajemanjem in uporabo ogljikovega dioksida, ki bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb, ter proizvodi, ki nadomeščajo tiste z visokimi emisijami ogljikovega dioksida, ter v pomoč pri spodbujanju gradnje in obratovanja projektov, ki so namenjeni za okoljsko varno zajemanje in geološko shranjevanje CO₂, ter inovativnim tehnologijam na področju obnovljivih virov energije in shranjevanja energije;
 - (b) bo Program financiral razvoj in predstavitev tehnologij, ki lahko prispevajo k uresničevanju ciljev EU na področju razogljičenja, energije in industrijskega preoblikovanja, zlasti v stebru 2;
 - (c) bo inovacijski sklad lahko, ob upoštevanju svojih meril za izbor in dodelitev, podprl predstavitevno fazo upravičenih projektov, ki so morda prejeli podporo iz okvirnih programov za raziskave in inovacije.
15. Sinergije s programom Euratoma za raziskave in usposabljanje bodo zagotovile, da:
- (a) bosta Program in program Euratoma za raziskave in usposabljanje oblikovala celovite ukrepe, ki podpirajo izobraževanje in usposabljanje (vključno z ukrepi Marie Skłodowska-Curie) za ohranjanje in razvijanje ustreznih znanj in spretnosti v Evropi;
 - (b) bosta Program in program Euratoma za raziskave in usposabljanje oblikovala skupne ukrepe na področju raziskav, ki se osredotočajo na medsektorske vidike varne in zanesljive uporabe neenergetskih aplikacij ionizirajočega sevanja v sektorjih, kot so medicina, industrija, kmetijstvo, vesolje, podnebne spremembe, varnost in pripravljenost na izredne dogodke ter prispevek jedrske znanosti.
16. Sinergije z Evropskim obrambnim skladom bodo koristile civilnim raziskavam in raziskavam na področju obrambe. Nepotrebno podvajanje bo izključeno.]

PRILOGA V

KLJUČNI KAZALNIKI ZA POT DO UČINKA

Poti do učinkov in z njimi povezani ključni kazalniki poti k učinkom dajejo strukturo spremljanju uspešnosti okvirnega programa (OP) pri doseganju ciljev. Poti do učinkov so časovno pogojene: pri njih se loči kratki, srednji in dolgi rok, vključno s preseganjem trajanja programa. Kazalniki poti do učinkov se uporabljajo kot približki za poročanje o napredku pri doseganju posamezne vrste vpliva raziskav in inovacij na ravni okvirnega programa. Ti kazalniki se zberejo z uporabo kvantitativnih in kvalitativnih metodologij. Posamezni deli programa bodo prispevali k tem kazalnikom z različnimi stopnjami in različnimi mehanizmi. Če je ustrezno, se za spremljanje posameznih delov programa lahko uporabljajo dodatni kazalniki.

Mikropodatki za ključne kazalnike poti do učinkov se bodo zbirali za vse dele programa in vse mehanizme za izvajanje na centralno upravljan in usklajen način ter na primerni ravni podrobnosti, s čim manjšo obremenitvijo zaradi poročanja za upravičence.

Poleg tega in presegajoč ključne kazalnike poti do učinka se bodo zbirali podatki o izvajanju in upravljanju programa, ki se bodo sporočali v skoraj realnem času, vključno s spremljanjem sodelovalnih povezav in omrežno analitiko. Med njimi bodo tudi podatki o predlogih, vlogah, sodelovanju in projektih, o prijaviteljih in udeležencih (vključno z vrsto organizacije, kot je MSP, državo, spolom, vlogo pri projektu, znanstveno disciplino/sektorjem, vključno z družbenimi vedami in humanistiko) in o prispevku k podnebnim ciljem Unije.

Kazalniki za pot do znanstvenega učinka

Pričakuje se, da bo imel program znanstveni vpliv z ustvarjanjem visoko kakovostnega novega znanja, krepitevijo človeškega kapitala na področju raziskav in inovacij ter s spodbujanjem širjenja znanja in odprte znanosti. Napredek v smeri tega učinka se bo spremljal s približnimi kazalniki, ki se določijo vzdolž naslednjih treh ključnih poti do učinkov.

V smeri znanstvenega učinka	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročnejše
Ustvarjanje visokokakovostnega novega znanja	<u>Objave</u> - število strokovno pregledanih znanstvenih objav v OP	<u>Citiranost</u> - indeksi citiranosti s faktorjem področja strokovno pregledanih objav v OP	<u>Vrhunska znanost</u> - število in delež strokovno pregledanih objav iz projektov OP, ki so ključni prispevek k znanstvenim področjem
Krepitev človeškega kapitala v R&I	<u>Spretnosti</u> - število raziskovalcev, vključenih v izpopolnjevalne dejavnosti (usposabljanje, mentorstvo/coaching, mobilnost in dostop do R&I infrastrukture) projektov iz OP	<u>Poklicne poti</u> - število in delež dodatno usposobljenih raziskovalcev v OP s povečanim individualnim vplivom na njihovem področju R&I	<u>Pogoji dela</u> - število in delež v naslednjem obdobju okvirnega programa za raziskovalce z boljšimi pogoji dela
Spodbujanje širjenja znanja in odprta znanost	Izmenjava znanja - delež raziskovalnih rezultatov v OP (odprti podatki/objava/programska oprema itd.), ki se izmenjuje v odprtih infrastrukturah znanja	Širjenje znanja - delež odprtega dostopa do rezultatov raziskav OP, ki se dejavno uporabljajo/citirajo	<u>Novo sodelovanje</u> - delež upravičencev OP, ki so razvili nova naddisciplinarna/nadsektorska sodelovanja z uporabniki svojih odprtih neposrednih učinkov R&I v OP

Kazalniki za pot do družbenega učinka

Pričakuje se, da bo program imel družbeni učinek z obravnavo prednostnih nalog politike EU in svetovnih izzivov, tudi ciljev trajnostnega razvoja, po načelih Agende 2030 in Pariškega sporazuma, prek raziskav in inovacij, z zagotavljanjem koristi in vpliva prek misij raziskav in inovacij ter s krepitvijo uvajanja inovacij v družbi. Napredek v smeri tega učinka se bo spremljal s približnimi kazalniki, ki se določijo vzdolž naslednjih treh ključnih poti do učinkov.

V smeri družbenih učinkov	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročnejše
Obravnavanje prednostnih nalog politik EU prek raziskav in inovacij (R&I)	Učinki - število in delež učinkov, ki so namenjeni obravnavanju opredeljenih prednostnih nalog politik EU in globalnih izzivov (vključno s podnebnimi ukrepi in cilji trajnostnega razvoja) (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno prednostno nalogo)	Rešitve – število in delež inovacij in izsledkov raziskav, ki obravnavajo opredeljene prednostne naloge politik EU in globalne izzive (vključno s podnebnimi ukrepi in cilji trajnostnega razvoja) (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno prednostno nalogo)	Koristi – zbirni ocenjeni učinki uporabe rezultatov, financiranih iz OP, pri obravnavi opredeljenih prednostnih nalog politik EU in globalnih izzivov (vključno s podnebnimi ukrepi in cilji trajnostnega razvoja), ter vključno s prispevkom k ciklusu oblikovanja politik in priprave zakonodaje (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno prednostno nalogo)
Zagotavljanje koristi in vpliva prek nalog raziskav in inovacij	Neposredni učinki nalog R&I – neposredni učinki v posebnih nalogah R&I (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno nalogo)	Rezultati nalog R&I – rezultati v posebnih nalogah R&I (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno nalogo)	Dosežene ciljne vrednosti nalog R&I – dosežene ciljne vrednosti posebnih nalog R&I (večdimenzionalno: za vsako opredeljeno nalogo)
Krepitev sprejemanja inovacij v družbi	Soustvarjanje – število in delež projektov OP, pri katerih državljani EU in končni uporabniki prispevajo k soustvarjanju vsebine R&I	Sodelovanje – število in delež upravičenih subjektov v OP z mehanizmi sodelovanja državljanov in končnih uporabnikov po končanem projektu OP	Sprejemanje R&I v družbi sprejetje soustvarjenih znanstvenih rezultatov in inovativnih rešitev v OP ter ozaveščenost o njih

Kazalniki poti do tehnološkega/gospodarskega učinka

Pričakuje se, da bo imel program tehnološki/gospodarski učinek z vplivom na ustanavljanje in rast podjetij, neposredno in posredno odpiranje delovnih mest ter s spodbujanjem naložb za raziskave in inovacije. Napredek v smeri tega učinka se bo spremljal s približnimi kazalniki, ki se določijo vzdolž naslednjih treh ključnih poti do učinkov.

V smeri tehnološkega/gospodarskega učinka	Kratkoročno	Srednjeročno	Dolgoročnejše
Ustvarjanje rasti, ki temelji na inovacijah	<u>Inovativni neposredni učinki</u> – število inovativnih izdelkov, procesov ali metod iz OP (po vrsti inovacij) in vlog za podelitev pravic intelektualne lastnine (IPR)	<u>Inovacije</u> – število inovacij iz projektov OP (po vrsti inovacij), vključno s tistimi, ki izhajajo iz podeljenih pravic intelektualne lastnine	<u>Gospodarska rast</u> – ustvarjanje, rast in tržni delež podjetij, ki so razvila inovacije v OP
Odpiranje več in boljših delovnih mest	<u>Podprte zaposlitve</u> – število ustvarjenih delovnih mest v EPDČ in ohranjenih delovnih mest pri upravičenih subjektih za projekt OP (po vrsti delovnih mest)	<u>Ohranjene zaposlitve</u> – povečanje števila delovnih mest v EPDČ pri upravičenih subjektih po projektu OP (po vrsti delovnih mest)	<u>Skupaj število zaposlitev</u> število delovnih mest, ki so bila neposredno in posredno odprta ali ohranjena zaradi razširjanja rezultatov OP (po vrsti delovnih mest)
Spodbujanje naložb v raziskave in razvoj	<u>Sovlaganje</u> – znesek javnih in zasebnih naložb, ki jih je pritegnila začetna naložba OP	<u>Širitev</u> – znesek javnih in zasebnih naložb, pritegnjenih zaradi izkoriščanja ali širitve rezultatov OP	<u>Prispevek k ciljni vrednosti</u> <u>3 %</u> – napredek EU proti ciljni vrednosti 3 % BDP zaradi OP